

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Egészségtudományi Kar

V. ZALAEGERSZEGI EGÉSZSÉGTURIZMUS KONFERENCIA

2022. március 4.

ABSZTRAKT KÖTET /ABSTRACTS

V. ZALAEGERSZEGI EGÉSZSÉGTURIZMUS KONFERENCIA

ABSZTRAKT KÖTET

A konferencia tudományos bizottságának tagjai:

Prof. dr. Boncz Imre
Prof. dr. Vattay Péter
dr. Ágoston István
dr. Varga Zoltán

A konferencia szervezőbizottságának tagjai:

dr. Varga Zoltán (elnök)
dr. Ágoston István
Csákvári Tímea
Prof. dr. Boncz Imre

A konferencia fővédnöke:

Balaicz Zoltán, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város polgármestere
Prof. dr. Ács Pongrác, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Dékánja

A konferencia szervezésében közreműködő szervezetek:

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet
Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ
Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány
Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

A kiadványt szerkesztette:

Csákvári Tímea
dr. Varga Zoltán

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet

ISBN: 978-963-429-938-7

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

V. ZALAEGERSZEG HEALTH TOURISM CONFERENCE

Members of the Scientific Committee:

Prof. dr. Imre Boncz

Prof. dr. Péter Vattay

dr. István Ágoston

dr. Zoltán Varga

Members of the Organizing Committee:

dr. Zoltán Varga (chair)

dr. István Ágoston

Tímea Csákvári

Prof. dr. Imre Boncz

Chair patron of the Conference:

Zoltán Balaicz, Mayor, City of Zalaegerszeg

Prof. dr. Pongrác Ács, Dean, University of Pécs Faculty of Health Sciences

Organizations contributing to the Conference:

University of Pécs Faculty of Health Sciences, Institute for Health Insurance

University of Pécs Faculty of Health Sciences Zalaegerszeg Campus

Zalaegerszeg Public Foundation for Higher Education

Enterprise Development Foundation of Zala County

Edited by:

Tímea Csákvári

dr. Zoltán Varga

University of Pécs Faculty of Health Sciences, Institute for Health Insurance

ISBN: 978-963-429-938-7

UNIVERSITY OF PÉCS FACULTY OF HEALTH SCIENCES

Tartalomjegyzék

Table of contents

Előszó / Prologue.....	4
PLENÁRIS SZEKCIÓ / PLENARY SECTION.....	6
1. SZEKCIÓ: EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SECTION 1: HEALTH INSURANCE AND HEALTH CARE.....	10
2. SZEKCIÓ: SPORTTURIZMUS, SPORT ÉS REKREÁCIÓ, TERÁPIÁK SZEREPE AZ EGÉSZSÉGTURIZMUSBAN SECTION 2: SPORT TOURISM, SPORT AND RECREATION, ROLE OF THERAPIES IN HEALTH TOURISM.....	20
3. SZEKCIÓ: TURIZMUS, EGÉSZSÉGTURIZMUS ÚJ TRENDJEI I. SECTION 3: NEW TRENDS IN (HEALTH) TOURISM I.....	34
4. SZEKCIÓ: TURIZMUS, EGÉSZSÉGTURIZMUS ÚJ TRENDJEI II. SECTION 4: NEW TRENDS IN (HEALTH) TOURISM II.....	52
5. SZEKCIÓ: ANGOL NYELVŰ SZEKCIÓ INTERNATIONAL SECTION.....	68

Előszó

A 2020/21-ben a világon végig söprő COVID-19 vírus okozta járvány az élet minden területén jelentős átalakítást vont maga után. A pandémia néhány kivételtől eltekintve szinte mindenhol súlyos gondokat okozott. Eltérő módon és mértékben, de jellemzően negatívan érintette a különböző ágazatokat, különösen az egészségügyet és a turizmust. Hatásai másként csapódnak le a gazdasági szereplőknél. Tartós stresszt él át mindenki. Az emberek számos esetben a képességeik határán teljesítettek, olyan körülmények között, amely kívül esett a számukra megszokott komfortzónán. A járvány megváltoztatta a társadalmi és munkahelyi életet, különösen a szabadidő eltöltési szokásokat. Új otthoni vagy lakóhely közeli alternatívák jelentek meg, amelyek átsegítettek bennünket a beszűkült mozgástér okozta kihívásokon. A virtuális valóság segítségével a világ távoli pontjai is könnyűszerrel bebarangolhatókká váltak. Az emberek fogyasztási szokásai is átalakultak, egyre keresettebbé váltak az online szórakozási lehetőségek. A nagy gazdasági, természeti, társadalmi megrázkódtatások mindig új felismeréseket hoznak a társadalmak, vállalkozások számára és új fejlődési, cselekvési irányok kijelölését követelik meg.

Jelen kötetünk az absztraktok anyagát tartalmazza. Nem állítjuk, hogy ezek a válaszok lehetnek a számtalan, e tárgykörben felvetődő kérdésre, mégis valamilyen módon reprezentálja azokat a gondolkodási, kutatási irányokat, amelyek a turizmus, egészségturizmus tárgykörében ma nagy hangsúllyal vannak jelen. Ugyanakkor hasznosnak ítéljük a kötetet már csak abból a szempontból is, hogy az tájékozódást adhat minden egészségturizmus iránt érdeklődőnek.

Az V. Egészségturizmus Konferencia határkőnek nevezhető, mert lehetővé tette ennek a munkának a folytatását és egyre magasabb szakmai színvonalú továbbvitelét, amely remélhetőleg maga után vonja a konferencia folytatását is. Végezetül köszönjük előadóinknak, támogatóinknak, hogy a konferencia és a kötet egyáltalán létrejöhett, az érdeklődőknek – hallgatóknak és olvasóknak egyaránt – hogy ilyen fontosságot tulajdonítanak az egészségturizmus témakörének.

dr. Varga Zoltán Ph.D
A Szervező Bizottság Elnöke

Prologue

The epidemic of the COVID-19 virus, which will sweep the globe in 2020/21, has led to significant changes in all areas of life. With few exceptions, the pandemic caused serious problems almost everywhere. It affected different sectors in different ways and to different degrees, but typically negatively, especially health and tourism. Its effects are different for economic operators. Everyone experiences lasting stress. In many cases, people performed to the limit of their abilities, under conditions that fell outside the comfort zone they were accustomed to. The epidemic has changed social and work life, especially leisure habits. New home or near-home alternatives have emerged that have helped us through the challenges posed by limited space. With the help of virtual reality, even distant parts of the world have become easy to roam. People's consumption habits have also changed, and online entertainment has become increasingly sought after. major economic, natural, and social shocks always bring new insights to societies, businesses and require the identification of new directions for development and action.

Our present volume contains material on abstracts. We do not claim that these answers can be to the numerous questions that arise in this field, yet it somehow represents the directions of thinking and research that are present with great emphasis in the field of tourism and health tourism today. At the same time, we find the volume useful only in that it can provide information for anyone interested in health tourism.

The 5th Health Tourism Conference can be called a milestone because it has made it possible to continue this work and to carry it forward to an increasingly high professional standard, which will hopefully lead to the continuation of the conference as well. Finally, we thank our speakers and supporters for making the conference and the volume possible, and for those interested - students and readers alike - to attach such importance to the topic of health tourism.

Zoltán Varga Ph.D
Chairman of the Organizing Committee

PLENÁRIS SZEKCIÓ PLENARY SECTION

Az adatvezérelt ágazatirányítás és az egészségturizmus kapcsolata

Juhász Szabolcs

Turizmus szakmai igazgató – Magyar Turisztikai Ügynökség

1027 Budapest, Kacska utca u. 15-23.

e-mail cím: szabolcs.juhasz@mtu.gov.hu

A turizmus ágazatot leíró adatok rendelkezésre állása kulcsfontosságú a Turizmus 2.0 stratégia végrehajtásában. A stratégia egyik alappillére és horizontális szempontja a turisztikai ágazat digitalizációja, amely alapján az iparági adatok széles körének valós idejű elérhetősége biztosított. A stratégiai beavatkozások helyes megválasztásához és megfelelő időben történő végrehajtásukhoz szükséges az ágazati adatok megfelelő rendelkezésre állása. Az egészségturizmus területén is fontos és megkerülhetetlen a pontos mérhetőség, az adatokon alapuló beavatkozások és döntések támogatása. Az egészségturisztikai szolgáltatókról jelenleg korlátozott adatkör áll rendelkezésre, az adatok szerkezeti bontása nem támogatja a turizmus-fejlesztési célok kijelölését, nem teszi lehetővé célzott beavatkozási intézkedések tervezését és bevezetését. A fürdők, mint stratégiai jelentőségű attrakciók turisztikai teljesítményének pontos mérhetősége kiemelt fontosságú, ugyanakkor cél az egészségturisztikai szolgáltatók teljes körétől származó adatok megfelelő minőségű, rendszeres és egységes definíciók szerinti rendelkezésre állása, amely a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központba történő becsatornázással érhető el. Az egészségturizmus adatvezérelt ágazatirányítása több adatkör elérhetőségét is feltételezi, melyek jelenleg nem állnak rendelkezésre. Ilyen például az ágazati szereplők szegmentálása és kategorizálása, bevételi, forgalmi és foglalkoztatási adatok mellett akár további adatkörök bevonása, például látogatói elégedettség és minősítési rendszerek. A statisztikai célú adatgyűjtés támogatja a megalapozott döntéshozatalt, a stratégiai irányok teljesülésének visszamérését, objektív hatáselemzések az ágazati előrejelzés elkészítését az egészségturizmusban.

Kulcsszavak: turizmus, adat, irányítás

The relationship between data-driven touristic management and health tourism

Szabolcs Juhász

Director of Tourism – Hungarian Tourism Agency

Budapest, 15-23 Kacsa str., Budapest, Hungary

e-mail address: szabolcs.juhasz@mtu.gov.hu

Availability of data describing the tourism sector is of key importance to the implementation of the Tourism 2.0 strategy. One of the fundamental pillars and horizontal aspects of the strategy is the digitization of the tourism sector, which provides real-time access to a wide range of industry data. Adequate availability of sectoral data is needed for the right choice of strategic interventions and their timely implementation. Accurate measurability, support for data-based interventions and decisions is also important and unavoidable in the field of health tourism. Only a limited amount of data is currently available on health tourism providers, the structural breakdown of the data does not support the designation of tourism development goals, and does not allow the planning and introduction of targeted intervention measures. Accurate measurability of the tourism performance of spas as strategically important attractions is a priority, but at the same time, the goal is to have data from the full range of health tourism providers based on high quality, regular and uniform definitions, which can be achieved by channeling them into the National Tourism Data Supply Centre (NTDSC). Data-driven touristic management of health tourism presumes the availability of several data sets that are not currently available. These include the segmentation and categorization of service providers, and the inclusion of additional data in addition to revenue, turnover, and employment data, such as visitor satisfaction and rating systems. Data collection for statistical purposes supports valid decision-making, it supports the measuring of the fulfillment of strategic directions and objective impact assessments for the preparation of sectoral forecasts in health tourism.

Keywords: tourism, data, management

Egészségturizmusra ható fogyasztói magatartástrendek

Prof. Dr. Töröcsik Mária

egyetemi tanár - Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

7622 Pécs, Rákóczi út 80.

e-mail cím: torocsik.maria@tk.pte.hu

Az egészségturizmus jelentősége, forgalmi adatainak biztató alakulása megtorpant az utóbbi időben a pandémia hatására. A megváltozott környezet megváltozott fogyasztói elvárásokat, döntési mintázatokat eredményezett, miközben a piacra szabályozási korlátok is hatást gyakoroltak. Különbéféle kutatások bizonyítják, hogy a változások a turisztikai döntéseknél széles skálán mozognak, más lett a gyakoriság, az időtartam, a desztináció, a prioritások a választásnál. Az egészség, mint megatrend már korábbi időszakban is meghatározó piaci potenciált jelentett, ami a vírusfenyegettség hatására összességében csak növekedett. Ebből a felívelő helyzetből az egészségturizmus mégis csak mérsékelten tudta kivenni a részét a fogyasztói félelmek, az utazási korlátozások stb. miatt. Különösen érzékeny visszaesések mutatkoznak a külföldi vendégekre koncentráló szolgáltatók esetében. Mindez azt eredményezi, hogy az egészségturizmus szereplői új alkalmazkodási stratégiát, stratégiákat dolgoznak ki, a feltételek, lehetőségek függvényében. Ahogyan megjelent a *szcenáriófogyasztó* típusa a lakossági szegmensekben, úgy kell a piac profi szereplőinek is szcenáriók megfogalmazásával kezelni a változó környezeti hatásokat. Mindezek nem csupán problémákat okoznak, hanem új lehetőségeket, technológiák meghonosítását is elősegítik. Ily módon tisztázni kell a hajtóerőket, a gátló tényezőket ahhoz, hogy az egészségturizmus jövőbeni játékterét kijelölhessük.

Kulcsszavak: fogyasztói magatartás, egészségturizmus, pandémia, szcenáriófogyasztó

Consumer Behaviour Trends Affecting Health Tourism

dr. Mária Törőcsik

professor – the University of Pécs, Faculty of Business and Economics

80 Rákóczi str., Pécs, Hungary

e-mail address: torocsik.maria@tkk.pte.hu

The importance of health tourism and the promising development of its turnover figures have recently come to a halt in the wake of the pandemic. The change of the environment resulted in altered consumer expectations and decision-making patterns, while the market has also been affected by regulatory constraints. Various studies have shown that changes in tourism choices have varied widely in terms of frequency, duration, destination, and priorities. Health, as a megatrend, already represented a major market potential in the past, and this has only increased overall due to the viral threat. Notwithstanding, health tourism has only been able to moderately capitalize on this boom due to consumer fears, travel restrictions, etc. There has been a particularly painful decline in service providers that focus on foreign visitors. All this leads to players in health tourism developing new strategies to adapt, depending on the conditions and opportunities. Similar to the emergence of the *scenario consumer* type in the residential segments, the professional market players also have to address the changing environmental impacts by formulating scenarios. These are not merely sources of problems, but also facilitate the creation of new opportunities and the introduction of new technologies. Therefore, clairvoyance of the drivers and barriers is needed to define the future playing field for health tourism.

Keywords: consumer behavior, health tourism, pandemic, scenario consumer

1. SZEKCIÓ: EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

SECTION 1: HEALTH INSURANCE AND HEALTH CARE

Cardiovascularis betegségek trendelemzése – Magyarország és OECD tagállamok összehasonlítása

Csákvári Tímea¹ - Komáromy Márk^{1,2} - Palkovics Krisztina² - Dr. Varga Zoltán³

¹szakoktató – Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK

²PhD hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola

³adjunktus, Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK

^{1,3}Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 33. – ²Pécs, Vörösmarty u. 4.

e-mail cím: timea.csakvari@etk.pte.hu; mark.komaromy@etk.pte.hu;

palkovics.krisztina@pte.hu; zoltan.varga@etk.pte.hu

Célkitűzések: Magyarországon a kardiovaszkuláris megbetegedések (CVD) vezető mortalitási/morbiditási mutatókkal rendelkeznek. Több gyógyfürdő ellátási formát is a CVD hatékony kezelési módjaként tartják számon. Elemzésünk célja a magyar lakosok e betegségcsoportot jellemző trendjének vizsgálata és összevetése az OECD átlaggal.

Módszer: Kutatásunkhoz az adatokat az OECD adatbázisából nyertük. A CVD-k halálozási rátája, illetve az elbocsátott betegek száma került elemzésre. A CVD-k az alábbi kórképeket foglalják magában: magasvérnyomás-betegség, angina pectoris, acut myocardiális infarctus, egyéb ischaemiás szívbetegségek, pulmonális szívbetegségek, szívelégtelenség, szívroham, cerebrovasculáris betegségek, atherosclerosis, az alsó végtag visszértágulatai, egyéb keringési betegségek. Magyarországot és az OECD tagországokat (N=38) „joinpoint” regresszió módszerével jellemeztük, a trendet az éves átlagos változás (APC) változásával szemléltettük. A JoinPoint 4.9.0.0 szoftvert alkalmaztuk a számításokhoz.

Eredmények: A CVD mortalitás Magyarországon 2000-ben az OECD átlag (467,9/100.000) majdnem kétszerese volt (803,5), ez 2019-ben 543,4/100.000 fő

volt Magyarországon, még mindig magasabb az OECD átlagnál (340,9/100.000). Magyarországon végig csökkenő trend látszik, 2008 óta szignifikáns (APC: -1,3; $p < 0,05$); OECD átlagban szintén, de 2017 után növekvő a trend (APC: 10,4; $p < 0,05$). A CVD elbocsátott betegszám Magyarországon 2004-ben az OECD átlag (2.082,1/100.000) több, mint kétszerese volt (4.472,2), ez 2019-ben 3.049,9/100.000 fő volt Magyarországon, magasabb az OECD átlagnál (1.829,0/100.000). Magyarország is 2004 után végig csökkenő trendet mutat (2004-2007: -5,0; $p < 0,05$), 2007-2019: -2,2; $p < 0,05$).

Következtetések: Jelentős különbségeket találunk esetében Magyarország és az OECD átlag között. A CVD-k megelőzésére és kezelésére minden lehetőséget meg kell ragadni, melyre a gyógyászati ellátások igénybevétele beteg és finanszírozó szemszögéből egyaránt hatékony lehet.

Kulcsszavak: cardiovascularis; trend; Magyarország; OECD

Mortality and health care utilization trends of cardiovascular diseases – comparing Hungary to OECD average

Tímea Csákvári¹ - Márk Komáromy^{1,2} – Krisztina Palkovics² – Zoltán Varga PhD³

¹subject teacher – University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Zalaegerszeg–

²PhD student, University of Pécs, Doctoral School for Health Science – ³lecturer,

University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Zalaegerszeg

^{1,3}33 Landerhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary – ^{2,4} Vörösmarty str., Pécs, Hungary

e-mail address: timea.csakvari@etk.pte.hu; mark.komaromy@etk.pte.hu;

palkovics.krisztina@pte.hu; zoltan.varga@etk.pte.hu

Objectives: Cardiovascular diseases (CVDs) are among the leading causes of mortality in Hungary. Several forms of spa care are considered to be effective treatments for CVD. We aimed to assess mortality and health care utilization trends related to CVDs in Hungary and compare them to the OECD average.

Methods: We conducted a study using data from the OECD Health Statistics database. The following indicators were selected for analysis: cardiovascular deaths and related hospital discharges. The OECD average was calculated based on countries that reported data in each year. Descriptive statistics and the joinpoint regression method were used. Changes in trend were assessed with the annual percent change (APC) ($p < 0.05$). JoinPoint 4.9.0.0 software was used for calculating results.

Results: CVD mortality in Hungary (803.5/100,000) was 1,71 times higher than the OECD average (467.9/100,000) in 2000. By 2019, it decreased to 543.4/100,000 in Hungary, which was still above the OECD average in that year (340.92/100,000). Hungary showed a continuous decreasing trend in mortality, but of different slopes; however, it became significant after 2008 ($APC_{2008-2019}$: -1.3; $p < 0.05$). The OECD average decreased as well, but it has started to increase after 2017 ($APC_{2017-2019}$: 10.4; $p < 0.05$). Discharges linked to CVDs in Hungary (4,472.2/100,000) were more than double the OECD average (2,082.1/100,000) in 2004. By 2019, it decreased to 3,049.9/100,000 in Hungary, which was still higher than the OECD average (1,829.0/100,000). Similarly, the number of discharged patients showed a continuous decreasing trend in Hungary ($APC_{2004-2007}$: -5,0; $p < 0.05$), $APC_{2007-2019}$: -2,2; $p < 0.05$).

Conclusions: We found great differences between Hungary and OECD average regarding the above-mentioned indicators. For the prevention and treatment of CVDs, every opportunity should be taken to account. Spa treatments can be effective from both a patient and a funding perspective.

Keywords: cardiovascular; trend; Hungary; OECD

A Covid-19 pandémia alatt keletkezett apostoli szentszéki és magyar részegyházi aktusok ismeretének jelentősége a turizmusban 'utazók' számára

Dr. Hámori Antal

egyetemi docens – Budapesti Gazdasági Egyetem KVIK

1054 Budapest, Alkotmány utca 9-11.

e-mailcím: hamori.antal@uni-bge.hu

A tanulmány célja, hogy a Covid-19 világjárvány idején keletkezett apostoli szentszéki (például pápai) és magyar részegyházi aktusok lehetséges bemutatásán keresztül érzékeltesse e döntések turizmusban 'utazók' általi ismeretének különböző szempontokból (pl. szakmai, egészségügyi, vallási, etikai, jogi) megjelenő jelentőségét. Az ehhez alkalmazott módszer főként a vonatkozó egyházi források, kapcsolódó világi jogszabályok, szakirodalom kutatása, cél szerinti, szisztematikus felhasználása, feldolgozása, elemzése, értékelése. Az eredmények között szerepelnek különösen a vallási-egészség-turizmusban 'utazó' szakemberek és az általuk is szolgált embertársaik (turisták) igaz javának – például testi-lelki egészségének, életének – megfelelő tiszteletben tartása, oltalma, a szolidaritás, a segítő szeretet erősítése. A következtetések között a tárgyi tudás gyarapodása mellett a prevenció, az egészség-, az életvédelem fontossága, rendkívüli aktualitása, valamint a „[...] nemcsak kenyérrel él az ember [...]” (MTörv 8,3; Mt 4,4) szentírási léttöbblete, a hit, a remény és a szeretet teológiai erényei is felsorakoznak. A tanulmány – ökumenikus megnyilatkozásokat sem nélkülözve – egyebek mellett arra is rávilágít, hogy egy olyan kis ország, mint Magyarország a maga egyházmegegyével, főpásztoraival – közösen (püspökkari szinten) és külön-külön – miként, mennyire differenciáltan, az illetékes állami és egyházi szervek közötti együttműködéssel is reflektál e szörnyű, világszinten embermilliók halálát, egészségromlását, turizmust sem kímélő munkahely-, vállalkozásvesztését is eredményező pandémiára. A magyar részegyházi aktusok közül – a lélekszámra is tekintettel – a primási intézkedések csúcsosodnak ki.

Kulcsszavak: Covid-19 pandémia, egyházi aktusok, turizmus

The importance of the knowledge of the Acts of the Apostolic See and the Acts of Hungarian particular church issued in the period of Covid-19 pandemic for the entities engaged in tourism

Antal Hámori PhD

associate professor – Budapest Business School –

University of Applied Sciences FCHT

9-11 Alkotmány str., Budapest, Hungary

e-mail address: hamori.antal@uni-bge.hu

The study aims to give perception, through a possible presentation of the acts created by the Apostolic See (e.g., the Pope) and Hungarian particular church in the period of Covid-19 pandemic, of the importance to be aware of these decisions for the entities involved in tourism from different aspects (e.g., professional, health, religious, ethical, legal). The method used for this is mainly the research, purposeful, systematic use, processing, analysis, and evaluation of the relevant ecclesiastical sources, related secular legislation, and literature. The results include, in particular, the proper respect and protection of the just good of true professionals engaged in religious-health tourism and the fellow human beings (tourists) they serve, such as their physical and mental health and life, and the solidarity and strengthening the helping love. Not only the increase in objective knowledge but the prevention, the importance and extraordinary timeliness of health and life protection and of the sacred scriptural expansion of existence “[...] that man does not live on bread alone [...]” (Deuteronomy 8:3; Matthew 4:4), the theological virtues of faith, hope, and love are also lining up among the conclusions. The study – not lacking even ecumenical statements – highlights, among other things, how a small country like Hungary with its dioceses and chief pastors, jointly (at the episcopal level) and separately, using which means and at which level of differentiation, through the cooperation between the competent state and ecclesiastical bodies reflects on this terrible pandemic causing the deaths, deterioration of health of millions of people and loss of jobs and businesses not sparing tourism either all over the world. Among the Hungarian particular church acts, the Primate’s measures culminate, also with regard to the population.

Keywords: Covid-19 pandemic, acts of the church, tourism

A gyógyfürdők és gyógyszállodák kereslete Magyarországon

Komáromy Márk^{1,2} – Csákvári Tímea²

¹Ph.D hallgató- Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

²szakoktató- Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,

¹ 7621 Pécs, Vörösmarty u. 4 - ² 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 33.

e-mail cím: mark.komaromy@etk.pte.hu; timea.csakvari@etk.pte.hu

A gyógyturizmus keresletét több tényező is befolyásolja. Fontos szerepe van a fürdővárosok marketing tevékenységének, melyek nagy szerepet játszanak az utazási döntések meghozatalában. Emellett egyre nagyobb mértékben befolyásolják a keresletet a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) által támogatott fürdőgyógyászati ellátások. A kutatás arra keresi a választ, hogy a gyógyturizmus kereslete milyen változásokon ment keresztül az utóbbi években a gyógyfürdőkben és gyógyszállodákban.

Szekunder kutatást végeztünk, mely a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos statisztikáin alapszik. Vizsgáltuk leíró és matematikai statisztikai módszerekkel a fürdők személyforgalmát, a NEAK támogatással igénybe vett szolgáltatásokat, a fürdők árbevételét, a vendégforgalmat, a vendégéjszakák számát. A Covid-19 világjárvány miatt a 2020-as év adatait nem vettük figyelembe, így a 2012-2019 közötti időszakot vizsgáljuk a gyógyfürdők és gyógyszállodák vonatkozásában Magyarországon.

A gyógyszállodák vendégforgalma a vizsgált időszakban 360 ezer fővel növekedett, 51 ezer fős növekedést jelentett ez átlagosan évente. Ebben az időszakban 2677 kiadható férőhellyel bővültek a gyógyszállodák, ami átlagosan évente 3,39 %-os férőhely növekedést jelent.

Átlagosan 945 ezer fővel növekedett a gyógyfürdők látogatottsága évente, ami 2,52%-os átlagnövekedést jelent. A gyógyfürdő látogatóinak 92,6 %-a NEAK támogatás nélkül vette igénybe a szolgáltatásokat 2012-ben, amely 2019-re 94,7 %-ra növekedett, ez évente 0,3 %-os növekedést jelent. A fürdők árbevétele 2014-2019 közötti időszakban 56,31 millió Ft-tal növekedett, ami átlagosan 11,26 millió Ft-os növekedést jelent a vizsgált időszakban.

A gyógyfürdők folyamatos fejlesztése eredményezte a gyógyfürdőkedvelők növekedését Magyarországon. A gyógyfürdőkedvelők számának növekedését jelentené a NEAK támogatott kezelések körének és a támogatások mértékének növelése, mely egybeesik a Magyar Fürdőszövetség törekvéseivel, javaslataival.

Kulcsszavak: gyógyfürdő, gyógyszálloda, vendégforgalom

Demand for health spas and spa hotels in Hungary

Márk Komáromy^{1,2} – Tímea Csákvári²

¹Ph.D student - University of Pécs, Doctoral School for Health Sciences

²subject teacher– University of Pécs, Faculty of Health Sciences

¹ 4 Vörösmarty str., Pécs, Hungary - ² 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary.

e-mail address: mark.komaromy@etk.pte.hu; timea.csakvari@etk.pte.hu

The demand for medical tourism is influenced by several factors. The marketing activities of spa towns play an important role in making travel decisions. In addition, there is an increasing influence on demand for spa benefits supported by the National Health Insurance Fund Administration (NHIFA). The research seeks the answer to the changes in the demand for medical tourism in recent years in health spas and spa hotels. We conducted secondary research, based on official data of the Hungarian Central Statistical Office. We examined the passenger traffic of the baths, the services used with NHIFA support, the turnover of the baths, the guest traffic, the number of guest nights using descriptive and mathematical-statistical methods. Due to the Covid-19 pandemic, data for the year 2020 were not taken into account, so we are examining the period between 2012 and 2019 for health spas and spa hotels in Hungary.

The guest turnover of the spa hotels increased by 360,000 in the period under review, a growth of 51,000 was an average annual. During this period, rentable beds increased by 2677 in the spa hotels, which represents 3.39 % of the average annual capacity growth. The number of visitors to the spas increased by an average of 945,000 per year, which means an average increase of 2.5 %. 92.6 % of spa visitors used the services without NHIFA reimbursement in 2012, which increased to 94.7 % by 2019, an annual average increase of 0.3 %. In connection with the turnover of the baths, there is no data for years 2012 and 2013, in the period between 2014-2019, it increased by 56.31 million HUF, an average increase of 11.26 million HUF per year.

The continuous development of health spas resulted in the growth of spa favorites in Hungary. The increase in the number of spa favorites would mean to increase the scope of the NHIFA supported treatments and the degree of subsidies, which coincides with the aspirations and suggestions of the Hungarian Baths Association.

Keywords: health spa, spa hotel, guest turnover

Magán- vagy állami egészségügy? Tapasztalatok és vélemények a magyar lakosok körében

Nagy Lili¹ - Csákvári Tímea² - dr. Varga Zoltán³

¹ hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

² szakoktató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

³ adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

^{1,2,3}Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 33.

e-mail cím: nagylili0214@gmail.com, timea.csakvari@etk.pte.hu,

zoltan.varga@etk.pte.hu

Célkitűzés: Napjaink kérdése, hogy vajon az emberek miért részesítik előnyben a magánklinikákat, magánrendeléseket az államilag támogatottakkal szemben. Vizsgálatunk célja az állami és magánegészségügy közti különbségek, előnyök és hátrányok feltárása, a megoldás keresése a magyar lakosok véleménye és tapasztalata alapján.

Módszer: Kvalitatív és kvantitatív, keresztmetszeti kutatást végeztünk 2021. március-május között véletlenszerű mintavétellel (N=138). Saját szerkesztésű kérdőívben szocio-demográfiai adatok, magán- illetve közegészségüggyel kapcsolatos tapasztalatok, a járulék mértékéről, a biztosítók jellegéről alkotott véleményeket ismerhettünk meg. Átlagot, gyakoriságot, 95%-os konfidencia intervallumot és χ^2 -próbát számoltunk Microsoft Excel 365 segítségével. Az értékeket $p < 0,05$ esetén tekintettük szignifikánsnak.

Eredmények: A válaszadók 60,14 %-a választotta a magánegészségügy által igénybe vehető szolgáltatásokat. A 100.000 forint alatti jövedelemmel rendelkezők előnyben részesítették az állami szféra által nyújtott szolgáltatásokat ($p=0,023$). Az érettségi vizsgát, felsőoktatási szakképzést, diplomát szerző kitöltők esetében nem állapítható meg különbség az ellátási típus preferenciája tekintetében ($p=0,640$). Műtétek, aktív fekvőbeteg szakellátások igénybevételénél a magánegészségügyet 71 fő (51,45%), míg az állami intézményeket 67 fő (48,55%) részesíti előnyben. Az ötfokozatú Likert skálán a magán ellátásokat magasabbra értékeli (4,38; 95%CI: 4,24-4,52), mint a TB ellátásokat (3,15; 95%CI: 3,00-3,30).

Következők: A magyar lakosok a magánszféra ellátásait, intézményeit előnyben részesítik, azonban drágállják. A Covid pandémia és az elmúlt évben érvénybe lépett jogszabályi változások megváltoztathatják a lakosság preferenciáját.

Kulcsszavak: közegészségügy, magánegészségügy, egészségbiztosítás

Private or public health? Experiences and opinions among Hungarian residents

Lili Nagy¹ – Tímea Csákvári² – Zoltán Varga PhD³

¹ student, University of Pécs, Faculty of Health Sciences

² subject teacher, University of Pécs, Faculty of Health Sciences

³ lecturer, University of Pécs, Faculty of Health Sciences

^{1,2,3} 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary

e-mail address: nagylili0214@gmail.com, timea.csakvari@etk.pte.hu,

zoltan.varga@etk.pte.hu

Objective: Nowadays, the question is why people prefer private clinics, private orders over state-subsidized ones. Our study aims to explore the differences, advantages, and disadvantages between public and private health care, and to find a solution based on the opinions and experiences of Hungarian residents.

Method: Qualitative and quantitative cross-sectional research was conducted between March and May 2021 by random sampling (N = 138). In the self-edited questionnaire, we could get acquainted with socio-demographic data, experiences related to private and public health, opinions on the level of contributions, and the nature of insurers. Mean, frequency, 95% confidence interval, and χ^2 -test were calculated using Microsoft Excel 365. Values were considered significant at $p < 0.05$.

Results: 60.14% of the respondents chose the services available in private health care. Those with an income of less than HUF 100,000 preferred the services provided by the public sector ($p = 0.023$). There was no difference in the preference of the type of care for those who obtained the matriculation examination, higher education vocational training, or diploma ($p = 0.640$). In the case of surgeries and active inpatient specialist care, 71 people (51.45%) prefer private health care, while 67 people (48.55%) prefer public institutions. On the five-point Likert scale, private benefits are rated higher (4.38; 95% CI: 4.24-4.52) than TB benefits (3.15; 95% CI: 3.00-3.30).

Consequences: Hungarians prefer the services and institutions of the private sector, but they are expensive. The Covid pandemic and changes in legislation over the past year could change the public preference.

Keywords: *public health, private health, health insurance*

2. SZEKCIÓ: SPORTTURIZMUS, SPORT ÉS REKREÁCIÓ, TERÁPIÁK SZEREPE AZ EGÉSZSÉGTURIZMUSBAN

SECTION 2: SPORT TOURISM, SPORT AND RECREATION, ROLE OF THERAPIES IN HEALTH TOURISM

Gyógyfürdő szolgáltatások és balneo kozmetikumok jelentősége a hazai egészségturizmusban

Amberg Nóra¹ – Dr. Gyenge Balázs PhD²

*¹Doktorjelölt – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
Gazdaság- és Regionális Tudományok Doktori Iskola*

*²Egyetemi docens – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet*

¹⁻²Gödöllő, Páter Károly utca 1.

e-mail cím: nora.amberg@gmail.com; gyenge.balazs.mark@uni-mate.hu

A tanulmány témája a gyógyfürdő szolgáltatások és balneo (spa) kozmetikumok szerepe a hazai egészségturizmusban. A téma jelentősége abban rejlik, hogy hazánk gazdag gyógyvízkészlettel rendelkezik, ezért a hazai fogyasztók egyre inkább nyitottá válnak a különböző gyógyfürdő szolgáltatások és a balneo kozmetikumok preventív, egészségmegőrző, gyógyító és rekreációs szerepére. A tanulmány célja annak vizsgálata, hogy a fogyasztók/vásárlók milyen tényezők hatására hoznak döntést a hazai gyógyfürdő szolgáltatások és gyógyvíz alapú kozmetikumok igénybevétele/megvásárlása és használata mellett. A kutatás módszertanát tekintve irodalom feldolgozás és szekunder kutatás, amely során a különböző spa és wellness tevékenységekkel kapcsolatos fogalmak, továbbá kvalitatív kutatásként egyéni interjúk (n=20), illetve kvantitatív kutatásként online megkérdezés (n=218) segítségével feltárt eredmények kerülnek elemzésre. Elvárt eredményekként bemutatásra kerül egy saját kutatási modell, továbbá a gyógyvizek és spa kozmetikumok igénybevételére ható faktorok és klaszterek. A gyógyvizek felhasználási formája hazánkban sokoldalú, mivel a gyógyfürdőkben mind a gyógyfürdő szolgáltatások igénybevételére, mind a gyógyvíz alapú kozmetikumok megvásárlására, illetve a különböző kozmetikai

szolgáltatások keretében történő kipróbálására is lehetőségük van a fogyasztóknak. A gyógyfürdő szolgáltatások igénybevételére és a balneo kozmetikumok vásárlására és használatára az igénybevétel/vásárlás, illetve használat céljának, azaz a prevenciónak, a gyógyításnak, a rekreációnak és a kipróbálásnak megfelelően különböző tényezők hatnak. A gyógyfürdők igénybevételének az okai és a gyógyfürdők iránti nyitottság (alap-, kiterjesztett és extra csomagok igénybevétele) alapján is képezhetőek fogyasztói csoportok. A kutatás gyakorlati hasznosíthatósága a gyógyvizek minél szélesebb körű megismertetése mind a gyógyfürdők, mind a balneo kozmetikumok vonatkozásában.

Kulcsszavak: balneo, fogyasztás, gyógyfürdő, kozmetikum, vásárlás

Importance of spa services and balneo cosmetics in Hungarian health tourism

Nóra Amberg¹ – Balázs Gyenge PhD²

*¹ PhD candidate – Hungarian University of Agriculture and Life Sciences,
Doctoral School of Economic and Regional Sciences*

*² Associate Professor – Hungarian University of Agriculture and Life Sciences
¹⁻² 1 Páter Károly str., Gödöllő*

e-mail address: nora.amberg@gmail.com; gyenge.balazs.mark@uni-mate.hu

The topic of the study is the role of spa services and balneo (spa) cosmetics in Hungarian health tourism. The significance of the topic lies in the fact that Hungary has a rich supply of medicinal water, therefore Hungarian consumers are becoming more and more open to the preventive, health-preserving, healing, and recreational role of various spa services and balneo cosmetics. The aim of the study is to examine the factors that influence the decision of consumers/buyers to use/purchase and use Hungarian spa services and medicinal water-based cosmetics. Regarding the methodology of the research, literature processing, and secondary research are analyzed, during which the concepts are revealed by various spa and wellness activities, as well as individual interviews as qualitative research (n = 20) and an online survey as quantitative research (n = 218) are analyzed. As expected results, a proprietary research model will be presented, as well as factors and clusters influencing the use of medicinal waters and spa cosmetics. The form of use of medicinal waters in Hungary is versatile, as consumers also have the opportunity to use spa services in spas, to purchase cosmetics based on medicinal water, and to try them out within the framework of various cosmetic services. The use of spa services and the purchase and use of balneo cosmetics are affected by different factors depending on the purpose of use/purchase or use, ie prevention, treatment, recreation, and testing. Consumer groups can also be formed based on the reasons for using the spas and the openness to the spas (use of basic, extended and extra packages). The practical applicability of the research is to make the medicinal waters as widely known as possible for both spas and balneo cosmetics.

Keywords: balneo, consumption, spa, cosmetics, purchase

A magyar lakosság stroke-kal kapcsolatos tudásfelmérése

Németh-Gyenesé Vivien¹- Dallos Enikő²- Szép Hedvig¹- Beleznai Viktória¹

¹szakoktató – Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,
Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet

²végzett hallgató- Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,
Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet

¹⁻² 8900, Zalaegerszeg, Landorhegyi út 33.

e-mailcím: vivien.gyenes@etk.pte.hu, dalloseniko97@gmail.com,
hedvig.szep@etk.pte.hu, viktoria.beleznai@etk.pte.hu

Célkitűzések: A stroke rizikótényezőivel, korai felismerésével és akut ellátásával kapcsolatban számtalan ismeretterjesztő programot indítottak már a civil lakosok körében Magyarországon is. Azonban ennek eredményessége hazánkban nem került felmérésre. Jelen kutatás célja a magyar lakosság stroke-kal kapcsolatos ismereteinek vizsgálata.

Módszer: Egy online kérdőív segítségével 2021 márciusában 389 főt mértünk fel, átlagéletkoruk $38,68 \pm 14,51$ év volt. A kutatáshoz saját szerkesztésű kérdőívet alkalmaztunk, ahol résztvevők demográfiai adatait és a stroke túlélők betegségfolyással kapcsolatos információit kérdeztük. Továbbá a Stroke Knowledge Test (SKT) segítségével vizsgáltuk a kitöltők stroke-kal kapcsolatos ismereteit. A statisztikai elemzéshez IBM SPSS Statistics 25. verzióját használtuk, a szignifikanciaszint $p \leq 0,05$. Eredmények: A kérdőív összesített eredményeit és kategóriákban elért adatait külön vizsgáltuk azoknál, akik rendelkeztek valamilyen egészségügyi végzettséggel ($n=81$), illetve akik nem. Továbbá a stroke-on átesett résztvevők ($n=46$) adatait összevetettük azokéval, akik nem szenvedtek el agyi infarktust. A kitöltők átlagosan 63,65%-ot értek el a SKT kérdőíven, és az egészségügyi végzettséggel rendelkezők szignifikánsan jobb eredményt mutattak a többiekhez képest ($p < 0,001$). A legmagasabb pontszámot a kezelésre vonatkozó- (78,67%), míg legalacsonyabbat az epidemiológiai kérdésekkel kapcsolatban érték el (42,67%). A stroke-on átesett résztvevők nem mutattak szignifikánsan magasabb pontszámot a többieknél ($p=0,981$).

Következtetés: A vizsgálataink alapján elmondható, hogy szükséges lenne a magyar lakosság stroke-kal kapcsolatos ismereteinek bővítésére.

Kulcsszavak: stroke, stroke tudatosság, tudásfelmérés, Stroke Knowledge Test

Survey of the stroke knowledge in the Hungarian population

Vivien Németh-Gyenes¹- Enikő Dallos²- Hedvig Szép¹- Viktória Beleznai¹

¹ *subject teacher –Institute of Physiotherapy and Sport Science, Faculty of Health Sciences, University of Pécs, Zalaegerszeg, Hungary*

² *graduate students –Institute of Physiotherapy and Sport Science, Faculty of Health Sciences, University of Pécs, Zalaegerszeg, Hungary*

¹⁻² *H-8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi str. 33.*

e-mail address: vivien.gyenes@etk.pte.hu, dalloseniko97@gmail.com, hedvig.szep@etk.pte.hu, viktoria.beleznai@etk.pte.hu

Objectives: Many educational programs have already been launched among non-medical people in Hungary about the risk factors, early detection, and acute care of stroke. However, its effectiveness has not been assessed. The aim of this research is to explore the knowledge of the Hungarian population related to stroke.

Methods: Using an online questionnaire in March 2021, we surveyed 389 individuals with a mean age of 38.68 ± 14.51 . For the research, we used a self-designed questionnaire, in which we asked the demographics of the participants and information about the course of the disease in stroke survivors. Furthermore, we used the Stroke Knowledge Test (SKT) to examine the respondents' knowledge of stroke. For statistical analysis, we used IBM SPSS Statistics version 25, with a significance level of $p \leq 0.05$.

Results: The aggregate results of the questionnaire and the data obtained in categories were examined separately for those who had some kind of health education ($n = 81$) and those who did not. Furthermore, the results of stroke participants ($n = 46$) were compared with those who did not have a cerebral infarction. Responders achieved an average of 63.65% on the SKT questionnaire, and those with a medical degree performed significantly better than the others ($p < 0.001$). The highest scores were for treatment (78.67%) and the lowest for epidemiological issues (42.67%). Participants who underwent stroke did not score significantly higher than the others ($p = 0.981$).

Conclusion: Based on our research, it can be said that it would be necessary to expand the knowledge of the Hungarian population about stroke.

Keywords: *stroke, stroke awareness, knowledge survey, Stroke Knowledge Test*

Lovagi tornák és hólabdák: Testedzés, testgyakorlás a középkorban és a korai újkorban

Óriné dr. Bilkei Irén

*Igazgató – Zala Megyei Levéltár
8900 Zalaegerszeg, Széchenyi tér 3.
e-mail cím: bilkei.iren@gmail.com*

A középkorban nem beszélhetünk sportról, a testgyakorlás csak lassan vált az emberi tevékenység részévé, ennek fő oka a mindennapokat uraló egyházi felfogásban keresendő, amely szerint a test edzése vagy óvása Isten szemében felesleges és bűnös cselekedet. A gazdag hagyományokkal rendelkező ókori görög sport újjászületését sem a középkor egyház által működtetett oktatási intézményeknél kell keresnünk, hanem a lovagi tornákban és a harci tevékenységekre felkészítő lovaglásban és vadászatban. A 14. századtól jelentek meg Európában olyan írásos források, amelyek a lélek mellett test edzését is fontosnak tartották. Az első ismert testmozgató tevékenységek a lovaglás, vívás, a vadászat és a tánc voltak, majd ezekhez csatlakoztak a labdajátékok, az úszás és a birkózás. Vannak adatok a mai szóval téli sportoknak nevezett mozgásformákra, mint a korcsolyázás és hógolyózás is. A középkor népszerű látványosságai, a lovagi tornák, amellet, hogy jó fizikai állóképességet követeltek meg a résztvevőktől, nem a testedzést, hanem a látványos szórakoztatást szolgálták. A lovaglás, a vívás és a vadászat a nemes ifjak számára gyakorlás és felkészülés volt a tényleges harcokra. A tánc egyidős az emberiséggel. Ez a mozgásforma minden társadalmi rétegben népszerű volt. A változatos labdajátékok első formái, a mai teniszhez, tekézéshez és futballhoz hasonló mozgásformák a középkori Angliában és Itáliában alakultak ki, innen a külföldi egyetemekre járó peregrinus diákok közvetítésével jutottak el a Magyar Királyságba is. A 16. században már megszülettek a testedzéshez kapcsolódó első elméleti munkák is, 1537-ben Angliában egy Thomas Elyot nevű szerző adott edzéstippeket a különböző alkatú és erőnlétű embereknek, 1538-ban pedig egy német szerző, Nikolaus Winmann írt könyvet az úszás technikájáról. A 16. század közepének hidegre forduló éghajlati viszonyai miatt megsaporodtak a téli életképeken ábrázolt korcsolyázási jelenetek. A nők testgyakorló tevékenységei közül képi ábrázolásokból ismerjük a tánc mellett a lovaglást és a nagy kedvvel űzött madarászatot. A gyerekek mozgásos játékaik P. Brueghel 16. századi festményéről ismertek.

Kulcsszavak: testedzés, mozgás, középkor

Knights and Snowballs: Exercise, Exercise in the Middle Ages and Early Modern Age

Óriné dr. Irén Bilkei PhD

Director - Zala County Archives

8900 Zalaegerszeg, Széchenyi tér 3.

e-mail address: bilkei.iren@gmail.com

In the Middle Ages we cannot talk about sports, exercise has only slowly become part of human activity, the main reason for which is to be found in the prevailing ecclesiastical conception that training or protesting the body is an unnecessary and sinful act in the eyes of God. The rebirth of the ancient Greek sport, which has a rich tradition, should not be sought in the educational institutions run by the medieval church, but in knightly tournaments and riding and hunting in preparation for combat activities. From the 14th century onwards, written sources appeared in Europe that considered the training of the body in addition to the soul. The first known physical activity activities were horseback riding, fencing, hunting, and dancing, followed by ball games, swimming, and wrestling. There are also data on the forms of the movement known today as winter sports, such as skating and snowballing. The popular attractions of the Middle Ages, the knightly tournaments, in addition to requiring good physical endurance from the participants, did not provide exercise but spectacular entertainment. Horseback riding, fencing, and hunting were practices and preparation for actual fighting for the noble youth. Dance is the same age as humanity. This form of movement was popular in all walks of life. The first forms of various ball games, similar to today's tennis, bowling, and football, developed in medieval England and Italy, from where they also reached the Kingdom of Hungary through peregrinus students attending foreign universities. The first theoretical works related to exercise were born in the 16th century, in 1537 in England an author named Thomas Elyot gave training tips to people of different builds and strengths, and in 1538 a German author Nikolaus Winmann wrote a book on the technique of swimming. Due to the cold-turning climate of the mid-16th century, the skating scenes depicted in the winter life scenes proliferated. Among the physical activities of the women, we know how to ride a horse and go-to birding in addition to dancing. Children's movement games are known for P. Brueghel's 16th-century painting.

Keywords: exercise, movement, middle ages

A primer dysmenorrhoea fizioterápiás kezelési lehetőségei

Preiner Szimonetta¹ – Kalcsics Eliza² – Dr. Császár Gabriella³

¹szakoktató- Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ

²gyógytornász – Vas Megyei Pedagógiai Szolgálat Kőszegi Tagintézménye

³adjunktus, képzési igazgató – Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ

^{1,3} 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi Út 33.

² 9730 Kőszeg, Sigray Jakab utca 3.

e-mail cím: szimonetta.preiner@etk.pte.hu; kal.lizi97@gmail.com;
gabriella.gombos@etk.pte.hu

Célkitűzések: A primer dysmenorrhoea (PD) egy olyan probléma, amely szervi elváltozás nélkül is érintheti a fiatal nők nagy százalékát. Oka feltehetően a hormonális változás miatti vasoconstrictio és hypoxia a méhizomzatban. Kutatásunk célja volt, hogy a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központjában tanuló, PD-val küzdő hallgatók gyógyszerbevétele, hasi, és derékfájdalma csökkenjen, a kísérő tünetek kevésbé okozzanak kellemetlenséget, a gátizmok és a lumbalis motoros kontroll javuljon a kezelés hatására.

Módszer: Célrányos kiválasztás után 4 csoportot alakítottunk ki. „A” csoport célzott tréningen vett részt, „B” csoport kinesiotape kezelést, „C” csoport pedig kötőszöveti masszázskézelést kapott. A „D”, azaz a kontrollcsoport, nem kapott kezelést. Minden csoportba 6 fő került. A terápia előtt kitöltöttek három validált kérdőívet (McGill fájdalomkérdőív, Menstrual Symptom Questionnaire, WHO jól-lét kérdőív). Ezen kívül Stabilizerrel vizsgáltuk a leg lowering tesztet, FemiScannel a gátizmokat, VAS-skálán a hasi és derékfájdalmat. A program 2020. júliustól novemberig tartott.

Eredmények: Az A csoportban szignifikáns javulás mutatkozott a gátizom aktivitás ($p=0,02$; $p<0,001$), a reakcióidő ($p=0,049$) és a kitartás ($p=0,011$) tekintetében. Továbbá a McGill ($p=0,024$), az MSQ ($p=0,003$), a VAS ($p=0,01$; $p=0,013$) és a lumbalis motoros kontroll mindkét oldalon mért értékei között ($p<0,05$). B csoportban szignifikáns eredmények születtek az MSQ ($p=0,007$) és a VAS-skálán ($p<0,001$). C csoportban a McGill ($p=0,008$), az MSQ ($p=0,033$) és a VAS ($p=0,008$; $p=0,009$) tekintetében. A kontrollcsoportban szignifikáns változás nem történt. Csoportok közötti különbségek

és összefüggések számítására ANOVA és regresszió analízist alkalmaztunk.

Következtetések: Mindhárom kezelt csoport ért el szignifikáns javulásokat, így az alkalmazott kezelések eredményesnek mondhatók.

Kulcsszavak: menstruációs fájdalom, kötőszöveti masszázs, kinesiotape, core-tréning

Physiotherapy options for primary dysmenorrhea

Szimonetta Preiner¹ – Eliza Kalcsics² – Gabriella Császár PhD³

¹subject teacher – University of Pécs, Faculty of Health Sciences

²physiotherapist – Kőszeg Member Institution of Vas County Pedagogical Service

³lecturer, Director of Campus – University of Pécs, Faculty of Health Sciences

^{1,3} 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi Út 33.

² 9730 Kőszeg, Sigray Jakab utca 3.

e-mail address: szimonetta.preiner@etk.pte.hu; kal.lizi97@gmail.com;

gabriella.gombos@etk.pte.hu

Aims: Primary dysmenorrhea (PD) is such a kind of problem, that can affect young women without organic alterations. Its cause is mainly hypoxia or vasoconstriction in the muscles of the uterus due to hormonal change. This pain can irradiate into other body parts. The aim of this study was to decrease drugs during and low back- or abdominal menstrual pain during menstruation, increase the quality of life and strength of perineum and core muscles of the students studying in the Education Centre of Zalaegerszeg, at the Faculty of Health and Sciences of the University of Pécs, after treatment.

Methods: Following judgment sampling 4 groups. They could get is the control group, the group using the Kinesiotape technique training group, and the connective tissue massage group. Each group contained 6 women. Before the therapy, they filled in 3 validated questionnaires: McGill pain questionnaire, Menstrual Syndrome Questionnaire, and the WHO-well-being questionnaire. Before the therapy, We've also measured the lumbar motor control of the participants using a Stabilizer instrument. The pelvic muscles strength using FemiScan. They indicated their pain intensity on a Visual Analog Scale too. After therapy, lumbar motor control and pelvic muscles were re-assessed. Besides, We could re-evaluate the values of the questionnaires. The treatment holds up to 2020 July-November.

Results: Using paired sampled t-tests, significant results were found in the A group in the outcome measures of the pelvic muscles activity ($p=0.02$; $p<0,001$), reaction time ($p=0.049$), and isometric contraction ($p=0.011$). Moreover McGill questionnaire ($p=0.024$), the MSQ ($p=0.003$), the VAS ($p=0,01$; $p=0,013$) and in both sides of the lumbar motor control ($p<0.05$). In group B significant results could be shown in the MSQ ($p=0.007$) and the VAS ($p<0.001$). In group C significant results could be shown

in the McGill ($p < 0.008$), MSQ ($p = 0.033$), and the VAS ($p = 0.008$; $p = 0.009$). In the control group, We did not find any significant results. Among groups, we've also found significant differences and relationships. We used for it ANOVA and regression analysis.

Conclusions: Based on the research, every treatment was successful.

Keywords: menstrual pain, connective tissue massage, kinesiotape, core-training

Stressz hatása a szervezetre

**Szép Hedvig¹ - Németh-Gyenesé Vivien¹ - Rozner Klaudia¹ -
Beleznai Viktória¹ - Tóth Bettina^{1,2}**

¹ szakoktató-Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Fizioterápiás és
Sporttudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék

² Ph.D hallgató – Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar,
Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

¹ 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 33.

² 7621 Pécs, Vörösmarty M. u 4.

e-mail cím: hedvig.szep@etk.pte.hu; vivien.gyenesese@etk.pte.hu;

klaudia.rozner@etk.pte.hu; viktoria.beleznai@etk.pte.hu; bettina.toth@etk.pte.hu

Életünk során a stressz elkerülhetetlen, azonban nem szükségszerűen okozója a betegségek kialakulásának. A stressz megbetegítő hatása komplex rendszerben értelmezhető, mely során a szervezetben a stresszorok hatására egyszerre több folyamat indul el, ami megnyilvánulhat szomatikus -, kognitív-, emocionális-, valamint viselkedéses szinten is.

Tartós stressz hatására a szervezet egyensúlyi állapota megváltozik. Ebben a változásban meghatározó szerepe van a hypothalamus-hipofízis-mellékvese(HPA) tengelynek. Ezen stressztengely véghormonjai a mellékvesekéreg középső rétege (zona fasciculata) által termelt glükokortikoidok (kortizol, kortikoszteron), melyek számos funkcióval rendelkeznek, ezáltal élettani hatásuk is szerteágazó. A homeosztatis egyensúlyt tekintve a glükokortikoidok optimális szinttől való eltérése betegségek kialakulásához vezethet. Stresszállapot során fokozódik a szív-és a tüdő működése, jellemző a vérnyomás-, a vércukor és a vérzsírok szintjének emelkedése, lassul az emésztés, csökken a vese kiválasztó funkciója.

A stressz hatására létrejövő izgalmi állapotban a mellékvesekéreg fokozott kortizol termelése jellemző. Akut stressz esetén a stresszválasz lecsengése után a szervezet visszatér nyugalmi állapotához. Krónikus stressz hatására azonban tartós állapotváltozás következik be, ami az immunrendszer gyengülése mellett olyan problémák kialakulásához vezethet, mint dyslipidémia, inzulinrezisztencia, obesitas, reflux, fekélyek, kardiovaszkuláris megbetegedések, alvászavar, szorongás, depresszió. A tartós megterhelés hatására egy idő után a mellékvese nem képes elegendő mennyiségű kortizolt előállítani, ekkor a kortizolhiány következtében kialakulhat progeszteronhiány

és pajzsmirigy alulműködés is.

Szervezetünk egyensúlyának fenntartása érdekében alapvető fontosságú lenne a stressz csökkentése. Ha a stresszel való megküzdési technikák közül többet ismernénk és alkalmaznánk, nagymértékben hozzájárulhatnánk egészségünk megőrzéséhez/helyreállításához.

Kulcsszavak: stressz, glükokortikoid, mellékvese, kortizol

The effect of stress on the body

Hedvig Szép¹ - Vivien Németh-Gyenesé¹ - Klaudia Rozner¹ - Viktória Beleznai¹ - Bettina Tóth^{1,2}

¹*subject teacher –Department of Physiotherapy, Institute of Physiotherapy and Sport Science, Faculty of Health Sciences, University of Pécs*

²*Ph.D student – Doctoral School of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, University of Pécs*

¹ *33 Landerhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary, ²4 Vörösmarty M. str., Pécs, Hungary*
email address: hedvig.szep@etk.pte.hu; vivien.gyenesé@etk.pte.hu;
klaudia.rozner@etk.pte.hu; viktoria.beleznai@etk.pte.hu; bettina.toth@etk.pte.hu

Stress is inevitable in our lives, but it is not necessarily the cause of disease. The pathological effect of stress can be interpreted in a complex system, during which several processes start in the body under the influence of stressors, which can manifest themselves on a somatic, cognitive, emotional, and behavioral level.

Under constant stress, the body's steady-state changes. The hypothalamic-pituitary-adrenal (HPA) axis plays a key role in this change. The end hormones of this stress axis are glucocorticoids (cortisol, corticosterone) produced by the middle layer of the adrenal cortex (zona fasciculata), which have several functions and thus a wide range of physiological effects. In terms of homeostatic balance, deviation of glucocorticoids from optimal levels can lead to the development of diseases. During stress, the function of the heart and lungs increases, blood pressure, blood sugar, and blood fat levels increase, digestion slows down, and the excretory function of the kidneys decreases.

In the state of excitement caused by stress, the adrenal cortex is characterized by increased cortisol production. In the case of acute stress, the body returns to its resting state after the stress response has subsided. However, chronic stress causes a permanent change in condition, which in addition to a weakened immune system can lead to problems such as dyslipidemia, insulin resistance, obesity, reflux, ulcers, cardiovascular disease, sleep disturbances, anxiety, and depression. As a result of prolonged exposure, the adrenal gland is unable to produce enough cortisol after a period of time, and cortisol deficiency can lead to progesterone deficiency and hypothyroidism.

Reducing stress would be essential to maintaining the balance of our bodies. Knowing and applying more than one of the stress management techniques could go a long way to maintaining/restoring our health.

Keywords: stress, glucocorticoid, adrenal gland, cortisol

3. SZEKCIÓ: TURIZMUS, EGÉSZSÉGTURIZMUS ÚJ TRENDJEI I.

SECTION 3: NEW TRENDS IN (HEALTH) TOURISM I.

Biztonság és higiéné, mint a legfontosabb hívószavak – Szabadidős utazások kompromisszumokkal a világjárvány alatt

Dr. Behringer Zsuzsanna¹ – Dr. Hinek Mátyás² – Tevely Titanilla³

¹főiskolai docens – Budapesti Metropolitan Egyetem KÜT Kar

Turizmus és Marketing Intézet

²főiskolai tanár, Ph. D. - Budapesti Metropolitan Egyetem KÜT Kar

Turizmus és Marketing Intézet

³egyetemi hallgató - Budapesti Metropolitan Egyetem KÜT

¹⁻²⁻³1148 Budapest, Nagy Lajos király útja 1-9.

e-mail cím: zbehringer@metropolitan.hu, mhinek@metropolitan.hu,
titanilla.tevely@gmail.com

Tanulmányunk célja, hogy átfogó képet kapjunk arról, hogy a Covid-19 járvány megjelenésével hogyan változtak a magyar lakosság utazási szokásai a pandémia megjelenése előtti időszakhoz képest, és 2021-re milyen előzetes utazási tervei voltak a magyar lakosságnak. Tanulmányunkban vizsgáltuk a turisztikai motivációk hazai alakulását, a fogyasztók utazási döntési preferenciáinak megváltozását, ezen belül kiemelten az egészségmegőrzés, illetve biztonság és higiéné iránti igény változását, amelyet primer kutatás keretei között végeztünk el, kvantitatív kérdőíves felméréssel. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a járvány kitörése óta a szabadidős utazásokat illetően a fogyasztói preferenciák a magyar lakosság körében alapvetően megváltoztak. Az utazások távolsága, célterülete, időpontja, hossza és gyakorisága mellett a motivációi is átalakultak. A mentális és fizikális egészség megőrzésének jelentősége a turisztikai utazásokban kiemelkedően megnőtt. 2020 folyamán a járványtól való félelem, a karantén-kötelezettség és a lezárások a magyar lakosság mentális egészségére (is) negatívan hatottak, amelynek következtében a karanténból való kiszabadulás, és a szabadtéri, illetve mind az aktív, természetjáró, mind a passzív

pihenést, regenerálódást biztosító programok iránti igény kiemelkedően megnőtt. A desztinációk és a szálláshelyek kiválasztásában nemcsak felértékelődött a higiénia fontossága, hanem alapvető elvárásként jelent meg. Jelentősen megnőtt azon fogyasztók aránya, akik önálló vendégházakban szálltak meg, a szűkebb családdal, és kizárólag önálló szervezésben utaztak. 2021-re az átoltottság növekedése következtében többen terveztek utazásokat, mint 2020-ban. Az elmaradt utazásaik pótlását, és utazási költséik növekedését tervezték, legfőképpen a nyári időszakra időzítve, és főként pihenési és regenerálódási céllal.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a szabadidős utazásaikról a hazai fogyasztók sem a járvány alatt, sem pedig a jövőben nem szeretnék és tudnak teljesen lemondani, és a járvány átvészelésében minden szempontból elfáradt lakosság szabálykövetően, jelentős kompromisszumokat kötve, de továbbra is utazni szeretne. A higiénia és egészségügyi biztonság szerepe a jövőben is változatlanul fontos marad, ahogyan a mentális és fizikális egészség érdekében tett utazások is feltétlen elsőbbséget fognak élvezni az utazási döntések meghozatala során.

Kulcsszavak: pandémia, motiváció, utazási szokások, biztonság, higiéné

Safety and hygiene as the most important keywords - Travelling with compromises during the pandemic

**Zsuzsanna Behringer Ph.D¹ – Mátyás Hinek Ph.D² – Tevely
Titanilla³**

*¹ Associate Professor - Budapest Metropolitan University,
Institute of Tourism and Marketing*

*² Professor, Ph. D. - Budapest Metropolitan University
Institute of Tourism and Marketing*

*³ University student - Budapest Metropolitan University,
Master of Tourism Management*

¹⁻²⁻³ 1-9 Nagy Lajos király str., Budapest, Hungary

e-mail address: zbehringer@metropolitan.hu, mhinek@metropolitan.hu,
titanilla.tevely@gmail.com

Our study aims to get a comprehensive picture of how the traveling habits of the Hungarian population changed with the emergence of the Covid-19 pandemic compared to the period before the pandemic and what the Hungarian population's preliminary traveling plans were for 2021. In our study, we examined the domestic evolution of tourism motivations and the changes in consumers' travel decision preferences, with a special focus on the changes in the need for health, safety, and hygiene, which were carried out in a primary research setting using a quantitative questionnaire survey.

The results show that since the outbreak of the epidemic, consumer preferences for leisure travel among the Hungarian population have changed basically. In addition to the distance, destination, date of travel, length, and frequency of trips, the motivations for traveling have also changed. The importance of preservation of mental and physical health has grown exponentially in tourist travel. During 2020, the fear of epidemics, quarantine obligations and lockdowns have (also) had a negative impact on the mental health of the Hungarian population, resulting in a significant increase in the demand for escape from quarantine and for outdoor activities, both active and nature walks and passive recreation and regeneration. The importance of hygiene in the choice of destinations and accommodation has not only increased but has become a fundamental requirement. There was a significant increase in the proportion of consumers staying in independent guesthouses, traveling with their immediate family, and traveling exclusively as self-organized travelers. By 2021, more people were planning trips than

in 2020 due to the increase in the number of vaccinated people. They were planning to make up for missed trips and increase their travel expenditure, mainly in the summer and mainly for recreation and regeneration.

In conclusion, domestic consumers are not willing or able to give up their leisure traveling completely, either during the epidemic or in the future, and the population, tired of all aspects of the epidemic, wants to continue to travel by the rules, with significant compromises. The role of hygiene and safety of health will remain as important as ever, and travel for mental and physical health will be an absolute priority when making travel decisions.

Keywords: pandemic, motivation, travel habits, safety, hygiene

Kihívások és lehetőségek a mindennapokban a turizmus területén Gyula város példáján keresztül

Dr. Beke Szilvia¹ – Petróczki Gábor²

¹főiskolai tanár, dékánhelyettes- Gál Ferenc Egyetem

Egészség- és Szociális Tudományi Kar

²kommunikációs, monitoring munkatárs-Gyulai Turisztikai

Nonprofit Kft.

¹ Gyula, Szent István u. 17-19.

² Gyula, Kossuth Lajos u.7.

e-mail cím: beke.szilvia@gfe.hu, petroczi@gyula.hu

Jó eséllyel a turizmus volt az elmúlt két évet meghatározó világjárvány egyik legnagyobb vesztese. A gazdasági válságot éppen kiheverő, abból talpra álló ágazat újabb nehézségekkel találta magát szemben. A szereplők többé-kevésbé sikerrel voltak képesek alkalmazkodni a kialakult helyzethez a kezdeti lezárásokat követően.

A szerzők jelen előadás keretében Gyula város turisztikai teljesítményének alakulásán keresztül, az elmúlt évek vendégelégedettségi méréseinek adataira támaszkodva kívánják bemutatni, hogy a kezdeti nehézségek miként mutattak új utakat, és milyen új lehetőségek átgondolását tették szükségessé a szállásadók és a turisztikai szolgáltatók oldaláról. Az elmúlt időszak számos változást eredményezett a vendégek elvárásaiban, melyek nem hagyhatók figyelmen kívül. Ugyanakkor ezek a változások új lehetőségeket is teremtettek, hiszen az egészség mint érték megújult és felértékelődött.

Kulcsszavak: vendégelégedettség, egészségturisztikai lehetőségek, turisztikai kihívások

Challenges and opportunities in the field of tourism in practice through the example of the town of Gyula

¹Szilvia Beke Ph.D- ²Gábor Petróczki

*¹ college lecturer, vice dean, Gál Ferenc University Health and Social Sciences
Faculty, Gyula, Szent István u. 17-19*

*² communicational/monitoring colleague, Gyula Touristical Nonprofit Ltd.
Gyula, Kossuth Lajos u.7.*

¹ 17-19 Szent István str., Gyula, Hungary .

² 7 Kossuth Lajos str., Gyula, Hungary

e-mail address: beke.szilvia@gfe.hu, petroczi@gyula.hu

One of the biggest losers during the pandemic in the last two years was probably tourism. The sector just recovering from the economic crisis is facing new difficulties. Market participants were more or less able to adapt to this situation after the initial lockdowns. In the framework of this presentation, the authors intend to discuss the performance of the tourism sector in the town of Gyula, based on the data of the guest satisfaction surveys conducted in the past years. They reveal how the initial difficulties opened up new ways and what new opportunities were needed to be considered by the accommodation facilities and tourism service providers. The recent period has resulted in a number of changes in guests' expectations, which cannot be ignored. At the same time, these changes have also created new opportunities since health as a value has been renewed and appreciated.

Keywords: guest satisfaction, health tourism opportunities, challenges in tourism

Az időskorú német utazók desztináció preferenciái és utazásuk legfőbb motivációi

Bíró Csaba

Ph.D hallgató, Pécsi Tudományegyetem KTK Gazdálkodástani Doktori Iskola

7622 Pécs, Rákóczi út 80.

e-mail cím: b.csaba5@gmail.com

Az előregedő társadalmak problémája nem új keletű több tudományágban sem, mint például a szociológia, közgazdaságtan, pszichológia, gerontológia vagy a biológia területén. Az Eurostat prognózisa szerint, 2050-re minden második EU polgár 50 év feletti lesz. Ez markánsan meghatározza majd a jövő turizmusát is. A szeniorturizmus már az 1970-es évektől egyre nagyobb figyelmet kapott a német küldőpiac vonatkozásában, de akkor még niche-piacként tekintett rá a szakma. Az idős német utazók bővülő volumene ellenére, a hazai desztinációkban csökkenő tendenciát mutat a számuk. Napjainkban a hozzáférhetőség vagy a rekreáció aspektusából vizsgálják leginkább az idős fogyasztói szegmenst. A magatartásuk, illetve viselkedésük a turizmus szektoron belül kevésbé azonosított. Az idős utazók szegmense rendkívül heterogénnek tekinthető. A vizsgálat legfőbb célja az volt, hogy viszonylag homogén csoportokat sikerüljön azonosítani a szegmensen belül, azok ismervei pedig egyszerűbbé tegyék a turisztikai termékfejlesztést. Ezért 2018. július-október között személyes megkérdezésre került sor, ahol legalább 55 éves német beutazók kerültek kiválasztásra. A végső mintát 151 fő német állampolgár adta. A minta esetében megvizsgáltuk, hogy az 55 év feletti német utazók tekintetében hány klaszter hozható létre a meghatározott turisztikai változók mentén, és milyen jellemzőkkel bírnak ezek a csoportok. A turisztikai változók a desztinációs preferenciák, valamint egy esetleges magyarországi látogatás legfőbb motivációi voltak. A faktoranalízissel képzett főkomponensek mentén 4 klasztert képeztünk, ahol az idős német utazók szegmensét négy meghatározó alcsoportra bontottuk. Az eredmények alapján elmondható, hogy eltérő mértékben, de meghatározó mind a négy klaszter esetében a desztináció biztonságossága, valamint az infrastrukturális fejlettsége. Az utazási motivációk tekintetében pedig háttérbe szorul a rekreáció, inkább az aktivitás, inspiráció, felfedezés válik meghatározóvá esetükben.

Kulcsszavak: időskorú utazók, szeniorturizmus, desztináció preferencia, utazási motiváció

Elderly German travelers' destination preferences and the main motivations for their travel

Csaba Bíró

Ph.D. Student - Doctoral School of Economics Sciences,

The University of Pécs, Faculty of Economics

80 Rákóczi str., Pécs, Hungary

e-mail adress: b.csaba5@gmail.com

The problem of aging societies is not new in many disciplines, such as sociology, economics, psychology, gerontology, or biology. Eurostat predicts that by 2050, one in two EU citizens will be over the age of 50. This will significantly determine the tourism of the future. Senior tourism has received increasing attention in the German outbound market since the 1970s but was still considered a niche market by the profession at the time. Despite the expanding volume of elderly German travelers, their numbers are showing a declining trend in domestic destinations. Nowadays, the elderly consumer segment is mostly examined from the aspect of accessibility or recreation. Their behavior is less identified within the tourism sector. The segment of elderly travelers can be considered extremely heterogeneous.

The main goal of the study was to be able to identify relatively homogeneous groups within the segment, and their criteria to facilitate tourism product development. Therefore, a personal interview (PAPI) was conducted between July and October 2018, where German travelers aged 55 and over were selected. The final sample was provided by 151 German citizens. In the case of the sample, we examined how many clusters could be created along with the defined tourism variables for German travelers over the age of 55, and what characteristics these groups have. The tourism variables were the main motivations for the destination preferences and a possible visit to Hungary. Along the main components formed by factor analysis, 4 clusters were formed, where the segment of elderly German travelers was divided into four dominant subgroups. Based on the results, it can be said that the security of the destination as well as the infrastructural development is decisive for all four clusters. In terms of travel motivations, recreation is pushed into the background, and activity, inspiration, and discovery become more decisive in their case.

Keywords: elderly german travelers, senior tourism, destination preference, travel motivation

Rendezvények a Covid alatt?

Palkovics Krisztina¹ – dr. Varga Zoltán²

¹Ph.D. hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,

Egészségtudományi Doktori Iskola

²adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,

Egészségbiztosítási Intézet, Zalaegerszegi Képzési Központ

¹ Pécs, Vörösmarty u. 4. ² Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 33.

e-mail cím: palkovics.krisztina@pte.hu, zoltan.varga@etk.pte.hu

Célkitűzések: Elemzésünk célja felmérni és feltárni, hogy hatott a rendezvényipacra a Covid-19 koronavírus járvány és annak megfékezésére hozott intézkedések Magyarországon.

Módszer: A kutatás egy kvantitatív, leíró jellegű kutatás, melynek során primer és szekunder elemzést is végeztem. Szekunder kutatásomhoz szakcikkek, folyóiratokat, könyveket vettem alapul a fesztivál-, rendezvényszervezés témakörében, illetve a Covid-19 vírus okozta gazdasági hatás aktualitását tekintve, valamint a Központi Statisztikai Hivatal által közölt adatokból végeztem elemzést. Primer kutatásomban a rendezvényszektorban dolgozók körében végeztem kérdőíves kutatást 2021. március 23. és április 30. között.

Eredmények: A kutatásban résztvevők több mint fele Pest megyében található, míg a többi megoszlik az ország megyéiközött. A válaszadók többsége rendezvényszervezéssel, illetve a rendezvények alapját képező színpad-, fény- és hangtechnikával foglalkoznak és több mint tíz éve dolgozik ebben az iparágban. A megkérdezetteknek 95,8 %-a azt válaszolta, hogy a koronavírus járvány hatására változás történt a munkakörülményeiben, munkaerőpiaci helyzetében. Ennek következtében 43,5% új tevékenységet, vállalkozást indított, vagy más vállalkozás tagja lett, 30,4% a vállalkozását vagy tevékenységét szüneteltette.

Következtetések: Eredményeink azt mutatták, hogy a rendezvényszektorban dolgozóknak órási nehézségekkel kellett szembenézni a koronavírus járvány megjelenésekor azonnali hatállyal és bizonytalan időre. A felmérés idején még tilos volt rendezvényt tartani, a szállodák nem fogadhattak csak üzleti célból vendégeket, sportrendezvények is csak nézők nélkül kerülhettek megtartásra. Ilyen körülmények között a kutatás arra mutatott rá, hogy a rendezvényiparban dolgozók jövedelmezőségi helyzete rendkívül romlott, szinte lehetetlenné vált 2020 év során, többségük kénytelen

volt ezt az időszakot más tevékenységi körben átvészelni. Sokan nem is gondolták, hogy egészségbiztosítás nélkül maradtak.

Kulcsszavak: Covid-19, rendezvények, turizmus, válság

Events under Covid?

Krisztina Palkovics¹ – Zoltán Varga PhD²

*¹Ph.D. student, University of Pécs, Faculty of Health Sciences,
Doctoral School of Health Sciences*

*²lecturer, University of Pécs, Faculty of Health Sciences adjunktus,
Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,
Egészségbiztosítási Intézet, Zalaegerszegi Képzési Központ*

*¹ 4 Vörösmarty str., Pécs, Hungary, ² 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary
e-mail address: palkovics.krisztina@pte.hu; zoltan.varga@etk.pte.hu*

Objectives: My analysis aims to assess the impact of the Covid-19 coronavirus epidemic on the event market and the measures taken to curb it in Hungary.

Method: The research is quantitative, descriptive research, during which I also performed primary and secondary research. My secondary research was based on articles, journals, and books, on the topic of festival and event organization, and the topic of the economic impact of the Covid-19 virus, as well as analysis from data published by the Central Statistical Office. In my primary research, I conducted a questionnaire survey among those working in the events sector between 23. March and 30. April 2021.

Results: More than half of the participants in the research are located in Pest County, while the rest are distributed among the counties of the country. The majority of respondents are involved in event management and the stage, lighting, and sound technology that underpins events and have been working in this sector for more than 10 years. 95.8% of their respondents answered that there was a change due to the coronavirus epidemic in their working conditions and labor market situation. As a result, 43.5% started a new activity, new business, or became a member of another enterprise, 30.4% suspended their business or activity.

Conclusions: Our results confirmed that the situation of those working in the event sector was undoubtedly filled with enormous difficulty at the onset of the coronavirus epidemic with immediate effect and for an indefinite period. Under the survey it was

still forbidden to hold events, hotels could not only receive guests for business purposes but sports events could also only be held without spectators. Under such circumstances, their search showed that the profitability situation of those working in the event industry became extremely difficult, almost impossible in 2020, most of them were forced to go through this period in another field of activity to ensure the maintenance and livelihood of their families.

Keywords: Covid-19, events, tourism, crisis

A magyar spa szektor (termál- és gyógyfürdők) legújabb kora, avagy új spa turizmus a COVID árnyékában

Dr. Printz-Markó Erzsébet¹ – Dr. Keller Veonika²

¹ egyetemi adjunktus – Széchenyi István Egyetem KGK, Turizmus Tanszék

² egyetemi docens Széchenyi István Egyetem KGK,

Marketing és Menedzsment Tanszék

¹⁻²Győr, Egyetem tér 1.

e-mail cím: printz-marko.erzsebet@sze.hu, kellerv@sze.hu

Jelen kutatómunka fókuszában a spa szektor (termál- és gyógyfürdők) helyzetelemzése áll a múlt, jelen és jövő idővonalán. Fürdőtörténeti mérföldkövek áttekintése után az aktualitások feltárása mellett annak tükrében folytattunk mélyinterjúkat és online kvantitatív kutatást, hogy megvizsgáljuk milyen főbb karakterekkel jellemezhetők a COVID-19 pandémia következtében megváltozott spa látogatási szokások. A jövőre nézve a post-COVID rehabilitáció iránti igény előretörése prognosztizálható, mely különösen nagy innovációs potenciált és piaci részesedést jelent a fürdőlétesítmények számára.

Kulcsszavak: spa, fürdőlétesítmény, COVID-19 helyzet, poszt-COVID rehabilitáció

The newest age of the Hungarian spa sector (thermal and medicinal baths), or new spa tourism in the shadow of COVID

Erzsébet Printz-Markó Ph.D¹ – Veronika Keller Ph.D²

*¹ assistant professor, Széchenyi István University Kautz Gyula
Faculty of Business and Economics, Department of Tourism*

*² associate professor, Széchenyi István University Kautz Gyula Faculty of Business
and Economics, Department of Marketing and Management*

¹⁻²Egyetem Square 1., Győr

e-mail address: printz-marko.erzsebet@sze.hu, kellerv@sze.hu

This research work focuses on the situation analysis of the spa sector (thermal and medicinal baths) along the timeline of past, present, and future. After the overview of bath history milestones and in addition to discovering the present situation we conducted in-depth interviews and online quantitative research to investigate what key features are characteristic to the spa visiting habits changed due to the COVID-19 pandemic. Regarding the future, the expansion of the demand for post-COVID rehabilitation can be anticipated which means particularly high innovation potential and market share for bath facilities.

Keywords: spa, bath facilities, COVID-19 situation, post-COVID rehabilitation

Kerékpáros turizmus COVID-19 járvány idején Zala megyében

dr. Varga Zoltán¹ – Csákvári Tímea² - Palkovics Krisztina³

¹ *adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar*

² *szakoktató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar*

² *Ph.D. hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,
Egészségtudományi Doktori Iskola*

¹⁻³ *Landorhegyi u. 33. Zalaegerszeg, ² Vörösmarty u. 4. Pécs*

*e-mail cím: zoltan.varga@etk.pte.hu, timea.csakvari@etk.pte.hu,
palkovics.krisztina@pte.hu*

Célkitűzések: Elemzésünk célja felmérni és feltárni, hogy a kerékpáros turizmus Zala megyében a Covid-19 koronavírus járvány idején milyen változást idézett elő és hogy változtatta meg az aktív turizmus ezen területét, kitekintéssel a természetjárásra is.

Módszer: A kutatás egy kvantitatív, leíró jellegű kutatás, melynek során primer és szekunder elemzést is végeztünk. Szekunder kutatáshoz szacikkeket, folyóiratokat, könyveket vettünk alapul az aktív turizmus tekintetében, illetve a Covid-19 vírus okozta változás hatását vizsgáltuk kérdőíves felmérés (N=372) és egy mélyinterjú alapján a kerékpáros turizmusban. Átlagot, gyakoriságot, számoltunk Microsoft Excel 365 segítségével.

Eredmények: A kutatásban résztvevők több mint 38%-a Pest megyéből érkezett, míg a többi megoszlik az ország megyéi között. A válaszadók 43%-a autóval, 30% kerékpárral, 24% vonattal érkezett a megyébe. A megkérdezetteknek 35,8 %-a a koronavírus járvány hatására választotta a tömegprogramok helyett a kerékpározást, természetjárást. A választ adók 37%-a a Balaton felvidék, Keszthely, Hévíz környékét, míg 31% a Kis-Balaton környéki kerékpárutakat látogatta. A kerékpáros útvonal kiválasztásánál fő szempont 87%-ban a pihenés, táj szépsége, 63%-ban az idegenforgalmi látnivalók, 51%-ban a tájjellegű ételek és a jó borok voltak. Az aktív életmódot folytatóknál nincs szignifikáns kapcsolat a demográfiai és a kerékpározási jellemzők között.

Következtetések: Eredményeink azt mutatták, hogy a kerékpáros turizmus a COVID-19 járvány alatt tovább fejlődött, mely az erősen szezonális jellegről három évszakossá vált. Ez annak következménye, hogy a Balatoni Bringakör felújítása mellett a Zala megyei háttér terület kerékpáros túraútvonala is jelentősen bővült. A forgalom

növekedés másik oka, hogy kerékpározás és a természetjárás a fejlesztett attrakciók, az élményeken alapuló turizmus és a környezeti fenntarthatóság egyszerre jelenik meg. Az aktív életmódot választók megfogalmazták azt is, hogy nagyon fontos a kerékpárutak minősége, rendszeres karbantartása, térképek, és a biztonság.

Kulcsszavak: kerékpáros turizmus, adottságok, turisztikai kínálat, Zala

Cycling tourism during the COVID-19 epidemic in Zala county

¹Zoltán Varga PhD – ²Csákvári Tímea – ³Palkovics Krisztina

¹ lecturer, University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Zalaegerszeg

² subject teacher – University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Zalaegerszeg

³ Ph.D. student, University of Pécs, Faculty of Health Sciences,

Doctoral School of Health Sciences

¹⁻² 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary,

³ 4 Vörösmarty str, Pécs, Hungary

Email address: zoltan.varga@etk.pte.hu, timea.csakvari@etk.pte.hu,
palkovics.krisztina@pte.hu

Objectives: The aim of our analysis is to assess and reveal the changes that cycling tourism in Zala County caused during the Covid-19 coronavirus epidemic and that it changed this area of active tourism, also with a view to hiking.

Method: The research is quantitative, descriptive research in which we performed both primary and secondary analysis. For secondary research, we used articles, journals, and books on active tourism, and we examined the effect of the change caused by the Covid-19 virus on cycling tourism based on a questionnaire survey (N = 372) and an in-depth interview. Mean, frequency, calculated using Microsoft Excel 365.

Results: More than 38% of the participants in the research came from Pest county, while the rest are distributed among the counties of the country. 43% of respondents arrived in the county by car, 30% by bicycle, and 24% by train. 35.8% of the respondents chose cycling and hiking instead of mass programs due to the coronavirus epidemic. 37% of the respondents visited the Balaton Uplands, Keszthely, and Hévíz, while 31% visited the cycle paths around Kis-Balaton. The main aspects in choosing the cycling route were relaxation and landscape beauty in 87%, tourist attractions in 63%, and food and good wines in 51%. There is no significant relationship between demographic and cycling characteristics in those pursuing an active lifestyle.

Conclusions: Our results showed that cycling tourism developed further during the COVID-19 epidemic, which changed from a highly seasonal nature to three seasons. In addition to the renovation of the Balaton Bring Circle, the cycling route in the background area of Zala County has also expanded significantly. Another reason for the increase in traffic is that cycling and hiking appear as simultaneously developed

attractions, experience-based tourism, and environmental sustainability. Those who choose an active lifestyle have also stated that the quality of cycle paths, regular maintenance, maps, and safety is very important.

Keywords: cycling tourism, facilities, tourist offer, Zala

4. SZEKCIÓ: TURIZMUS, EGÉSZSÉGTURIZMUS ÚJ TRENDJEI II.

SECTION 4: NEW TRENDS IN (HEALTH) TOURISM II.

A hallgatói jelenlét vizsgálata az élő és a virtuális üzleti rendezvényeken

Boros Kitti¹

*¹PhD hallgató, egyetemi tanársegéd – Budapesti Corvinus Egyetem, Marketing
Intézet*

¹Budapest, Fővám tér 8.

e-mail cím: kitti.boros@uni-corvinus.hu

Célkitűzések: A COVID-19 világjárvány megfékezése érdekében hozott korlátozások következményeként számos üzleti rendezvény került át az online térbe. A digitális technológia korában született, jelenleg felsőfokú tanulmányaikat végző hallgatók informatikai tudásuk révén potenciális résztvevői lehetnek a virtuális üzleti rendezvényeknek. Az elemzés célja választ adni a következő kutatási kérdésre: Hogyan jelennek meg a jelenléti és a virtuális üzleti rendezvényeken a felsőoktatásban aktívan részt vevő hallgatók?

Módszer: Online kérdőíves megkérdezés került lefolytatásra a hazai felsőoktatásban aktív hallgatói jogviszonnal rendelkező diákok körében, kizárási kritériumnak számított a passzív státusz. Az online kérdőívet 2021. szeptember második hete és 2021. december közepe között összesen 676 fő töltötte ki önkéntes alapon. A kitöltők közül 120 fő válasza értékelhetetlennek bizonyult, így összesen 556 érvényes válasz került feldolgozásra. A statisztikai feldolgozás az IBM SPSS programcsomag 27.0 verziójával készült. A leíró statisztikák mellett az adatokat matematikai statisztikai módszerekkel is elemeztem.

Eredmények: A pre-COVID érában a jelenléti üzleti rendezvényeken a válaszadók 71,4%-a vett részt, előadóként 9,7%-a, míg a járványhelyzet idején a virtuális üzleti rendezvényeken a kitöltők 55,6%-a, előadóként 7,6%-a. A keresztábra elemzés eredménye, hogy szignifikáns ($p < 0,05$), de gyenge kapcsolatot (Cramer's $V = 0,257$)

van a válaszadók virtuális részvétele és az előadástartásra való hajlandóság között. A virtuális rendezvényforma eredményességének megállapítása érdekében egyszempontos varianciaelemzést végeztem. Az F próbához tartozó szignifikanciaszint 0,853, vagyis a jelenléti üzleti rendezvényeken résztvevők véleménye alapján a virtuális üzleti rendezvények eredményességének átlaga nem tér el szignifikánsan egymástól. A teljes mintában a virtuális üzleti rendezvények eredményessége a jelenléti rendezvényekhez képest átlagosan 3,17 (1-5-ig terjedő Likert skála, 1 – egyáltalán nem eredményes, 5 – teljes mértékben eredményes, N = 556 fő).

Következtetések: A virtuális részvétel nem növelte a hallgatók előadói hajlandóságát az üzleti rendezvényeken. Az eredmények azt mutatják, hogy résztvevői szemszögből nincs szignifikáns különbség a jelenléti és a virtuális üzleti rendezvények eredményessége között, mindkét rendezvényforma eredményes lehet a megfelelő rendezvényszervezési feltételek teljesülése mellett.

Kulcsszavak: COVID-19; hivatásturizmus; virtuális üzleti rendezvények; felsőoktatás

Köszönetnyilvánítás: Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-21-3-II kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Analysis of the presence of students in live and virtual business events

Kitti Boros¹

¹PhD student, assistant lecturer – Corvinus University of Budapest, Institute of Marketing

¹Budapest, 8 Fővám square

e-mail address: kitti.boros@uni-corvinus.hu

Objectives: As a result of restrictions imposed to curb the COVID-19 pandemic, many business events have moved online. Born in the age of digital technology, students currently pursuing their higher education can be potential participants in virtual business events through their IT skills. The aim of the analysis is to answer the following research question: How do students actively participating in higher education appear in live and virtual business events?

Methods: An online questionnaire survey was conducted among students with active student status in Hungarian higher education, and passive status was an exclusion criterion. Between the second week of September 2021 and mid-December 2021, a total of 676 people completed the online questionnaire voluntarily. The responses of 120 respondents were found to be invaluable, with a total of 556 valid responses processed. Statistical processing was performed with IBM SPSS version 27.0. In addition to descriptive statistics, I also analyzed the data using mathematical-statistical methods.

Results: In the pre-COVID era, 71.4% of respondents participated in live business events, 9.7% as speakers, 55.6% of respondents in virtual business events during the pandemic, and 7.6% as speakers. The result of the cross-tabulation analysis is that there is a significant ($p < 0.05$) but the weak relationship (Cramer's $V = 0.257$) between the respondents' virtual participation and their willingness to give lectures. To determine the effectiveness of the virtual event form, I performed a one-way analysis of variance. The significance level for the F-test is 0.853 i.e., based on the opinion of the participants in the live business events, the average success rate of the virtual business events does not differ significantly. In the whole sample, the average efficiency of virtual business events compared to live events is 3.17 (Likert scale from 1 to 5, 1 - not at all successful, 5 - fully successful, $N = 556$ people).

Conclusions: Virtual participation did not increase students' willingness to present at business events. The results show that from the participant's point of view, there is

no significant difference between the effectiveness of live and virtual business events, both forms of events can be effective if the appropriate event organization conditions are met.

Keywords: COVID-19; business tourism; virtual business events; higher education

Acknowledgment: Supported by the ÚNKP-21-3-II New National Excellence Program of the Ministry for Innovation and Technology from the source of the National Research, Development, and Innovation Fund.

Egészségturisztikai célú belföldi utazási szokások elemzése

Szabóné Dr. Erdélyi Éva

Egyetemi docens – Budapesti Gazdasági Egyetem, Üzleti Elemzés Módszertan

Tanszék

1054 Budapest, Alkotmány u. 9.

e-mail cím: SzaboneErdelyi.Eva@uni-bge.hu,

A hazai egészségturizmusban és termálfürdőkben több potenciál van, mint amennyit kiaknázunk. Egészségünk megőrzése felértékelődött a járványhelyzet jelentkezésével és elhúzódásával. A magyar egészségturisztikai piac kihívásainak egyik eleme a lakosság tájékozottsága, jelen tanulmányban ezt vizsgáljuk.

A felmérést megelőző kutatás során a szakma képviselőivel készült interjúk, szállodák SPA vezetőivel, orvosaival, termálfürdő vezetőkkel és turisztikai szakemberekkel. A kínálati oldal elemzése után a kereslet megismerése volt a cél. A tanulmányban bemutatott kutatás azt vizsgálja, hogy mennyire alakult ki a víz alapú egészségmegőrzés, egészséggyógyászat Magyarországon, van-e erre igény vagy a lakosság megelégszik a fürdőzési lehetőségekkel. A felmérés során arra kerestük a választ, hogy vajon a magyar lakosság azon része, akik már foglalkoznak az egészségükkel és üdülnek wellness szállodákban, ösztönözhetőek-e arra, hogy többet foglalkozzanak az egészségmegőréssel, és milyen megoldások vannak arra, hogy a fiatalabb generációt is erre motiváljuk. Kíváncsiak voltunk arra, hogy a hazai lakosság tájékozott-e a fürdőkben igénybe vehető támogatott kezelésekről, illetve, hogy a wellness szállodákba érkezők megfelelő tájékoztatást kapnak-e az ott elérhető egészségmegőrző szolgáltatásokról, az orvosi állapotfelmérésről, és arra van-e igényük. A kutatás az okok feltárása is kiterjed. A kérdőívre, - amely csaknem 40 rövid kérdésből állt, - több mint 500 válasz érkezett, a válaszok elemzése alapján elmondható, hogy lenne igény a termál- és gyógyintézmények által kínált egészségmegőrző szolgáltatásokra. Ezekről, és a szükségességükről viszont kevés az ismeret. Elsősorban a kikapcsolódás, a feltöltődés és a stresszoldás az, amire a vendég vágyik, az élményt vásárolja meg. Magyarországon számtalan természeti kincs és adottság teszi lehetővé, hogy a gyógyhelyek, wellness-szállodák ún. 'post-covid' csomagokat állítsanak össze, ahol előtérbe kerül az egyén, az egészség és a természet összhangja, ezzel a nemzetközi versenyképesség is tovább növelhető.

Analysis of domestic travel habits for health tourism

Éva Erdélyi Szabóné Ph.D

Associate Professor - Budapest University of Economics, Department of Business

Analysis Methodology

1054 Budapest, Alkotmány u. 9.

e-mail address: SzaboneErdelyi.Eva@uni-bge.hu,

There is more potential in Hungarian health tourism and thermal baths than we exploit. Preserving our health has become more important with the onset and prolongation of the epidemic. One of the elements of the challenges of the Hungarian health tourism market is the awareness of the population, in the present study we examine this.

In the pre-survey research, interviews were conducted with representatives of the profession, hotel SPA managers, doctors, thermal bath managers, and tourism professionals. After analyzing the supply side, the goal was to find out the demand. The research presented in the study examines the development of water-based health preservation and health medicine in Hungary, whether there is a demand for it or whether the population is satisfied with bathing opportunities. In the course of the survey, we sought to answer the question of whether the part of the Hungarian population who already care about their health and spend their holidays in wellness hotels can be encouraged to do more to maintain their health, and what solutions are there to motivate the younger generation to do so. . We were curious whether the Hungarian population was informed about the subsidized treatments available in the spas, and whether those arriving at the wellness hotels received adequate information about the health care services available there, the medical condition survey, and whether they needed it. The research also covers the exploration of the causes.

The questionnaire, which consisted of almost 40 short questions, received more than 500 responses, and an analysis of the responses suggests that there would be a need for health care services offered by thermal and medical institutions. Little is known about these and their need. Primarily, relaxation, recharging, and stress relief are what the guest desires to buy the experience. In Hungary, countless natural treasures and endowments make it possible for spas and wellness hotels to Put together 'post-covid' packages where the harmony of the individual, health, and nature comes to the fore, thus further increasing international competitiveness.

VINOTERÁPIA – mint (egészség)turisztikai irányzat

**dr. Feketéné dr. Benkó Kata¹ – Dr. Remenyik Bulcsú² –
Dr. Szabó Lajos³**

¹ PhD hallgató – Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Gazdasági és Regionális Tudományok Doktori Iskola – ² docens, Budapesti Gazdasági Egyetem – ³ professor, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

^{1,3}Gödöllő, Páter K. u. 1. – ²Budapest, Markó utca 29-31.

e-mail cím: dr.feketene.benko.kata@phd.uni-mate.hu;

remenyik.bulcsu@uni-bge.hu; szabo.lajos@uni-mate.hu;

Célkitűzések: Széles körben ismert a szőlő kedvező élettani hatása, azonban elsősorban a gyümölcs nyers fogyasztása ismert, valamint a borkultúra. Magyarországon kevésbé ismert turisztikai termék lehetséges kitörési pontjainak vizsgálata. A vinoterápia wellness élmény mellett fontos egészségügyi hatással is bír.

Módszer: A kutatáshoz külföldi vinoterápiák kutatási eredményeit használtuk fel, a hazai ismeretség és elfogadottság tekintetében pedig kérdőíves felmérést végeztünk és elemeztünk az eredményt.

Eredmények: A külföldi kutatások a vinoterápiás eljárások népszerűségét a kedvező élettani hatásoknak tulajdonítják, valamint annak a tradicionális eljárásnak, amely már az ókorban is igen népszerű volt. A szőlő nyers fogyasztása, kozmetikai alapanyagként való használatát is megelőzve a borkultúra ismert, a szőlő egyéb felhasználása – mint a gasztronómiában is használható, igen egészséges zöld szőlőlé vagy verjus egyáltalán nem ismert, a vinoterápia kapcsán pedig a borban való fürdőzés képzetét társítják, és idegenkednek ettől, mivel nem ismerik valódi tartalmát. Magyarországon már működik néhány helyen vinoterápiás szolgáltatás, azonban ez magas árszínvonalú, amely miatt széles körben nem tud elterjedni, csak kevesen tudják igénybe venni, ezért nem is vált ismertté.

Következtetések: A vinoterápia turisztikai termékként való elterjedése nem egyszerűen egy szolgáltatás, hanem kedvező élettani hatásai miatt egészségturisztikai termék, amelynek lehetőségei nagy, jó minőségű szőlő termő vidékeinken még nem eléggé ismertek, de jelentős potenciált hordozhatnak. Ennek megfelelően javasolt borpincék közelében ezen turisztikai termék kiszolgálásához megfelelő környezetet kiépíteni.

Kulcsszavak: vinoterápia, szőlő, borkultúra, egészségturizmus

VINOTHERAPY - as a (health) tourism trend

**Kata Benkó Ph.D Mrs.Feketéné¹ - Bulcsú Remenyik Ph.D² -
Lajos Szabó Ph.D³**

¹Ph.D. student - Hungarian University of Agriculture and Life Sciences Doctoral School of Economics and Regional Sciences - ²associate professors, Budapest University of Economics - ³professors, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences

^{1,3}Gödöllő, Páter K. street. 1. - ²Budapest, Markó street 29-31.

e-mail address: dr.feketene.benko.kata@phd.uni-mate.hu; remenyik.bulcsu@uni-bge.hu; szabo.lajos@uni-mate.hu;

Objectives: The beneficial physiological effects of grapes are widely known, but the raw consumption of the fruit and the wine culture is mainly known. Investigation of possible breakout points of a little-known tourism product in Hungary. In addition to the wellness experience, vinotherapy also has an important health effect.

Method: We used the research results of foreign vinotherapy for the research, and we conducted a questionnaire survey and analyzed the results in terms of domestic familiarity and acceptance.

Results: Foreign research attributes the popularity of vinotherapy procedures to the beneficial physiological effects as well as the traditional procedure that was very popular in ancient times. Before the raw consumption of grapes, before their use as cosmetic ingredients, wine culture is known, other uses of grapes - such as those used in gastronomy - very healthy green grape juice or vermiculous are not known at all, because they do not know its real content. In Hungary, vinotherapy services are already available in some places, but this is a high price level, due to which it cannot be widely used, only a few can use it, so it has not even become known.

Conclusions: The spread of vinotherapy as a tourism product is not simply a service, but a health tourism product due to its favorable physiological effects, the potential of which is not yet well known in our large, high-quality wine-growing regions, but can have significant potential. Accordingly, it is recommended to create a suitable environment near wine cellars to serve this tourist product.

Keywords: vinotherapy, grapes, wine culture, health tourism

Az egészségturizmus vizsgálata a bűnügyi statisztika tükrében

dr. Németh Ágota

mesteroktató – Nemzeti Közszolgálati Egyetem RTK

1083 Budapest, Üllői út 82.

e-mail cím: nemeth.agota@uni-nke.hu

A turizmusbiztonság kevésbé kutatott terület hazánkban, melynek egyik legdinamikusabban fejlődő ágazata az egészségturizmus. A gyógy- és wellness turizmus mellett megjelent a medical wellness turizmus iránti igény is.

Egy kimutatás szerint a turizmuson belül a kereskedelmi vendégéjszakák majd kétharmada a fürdővel rendelkező településeken (főváros és vidék egyben) realizálódik. Az egészségturizmus által biztosított szolgáltatásokat igénybe vevő külföldiek mellett napjainkban már a hazai vendégek száma is jelentős mértékben megemelkedett.

A tanulmány arra keresi a választ, hogy az egészségturizmus szempontjából jelentős városokban hogyan alakul a bűnözés, különösen a szolgáltatásokat igénybe vevő turistákra fókuszálva.

Kulcsszavak: turizmus, egészségturizmus, bűnözés, rendészet

Examining health tourism in the light of crime statistics

Dr. Ágota Németh

*master instructor - University of Public Service Faculty of Law Enforcement,
Budapest*

86 Üllői str., Budapest, Hungary

e-mail address: nemeth.agota@uni-nke.hu

Tourism safety is a less researched area in Hungary, one of the most dynamically developing sectors of which is health tourism. In addition to spa and wellness tourism, there is also a demand for medical wellness tourism.

According to a statement, within tourism, almost two-thirds of commercial guest nights are realized in the settlements with a spa (capital and countryside at the same time). In addition to foreigners using the services provided by health tourism, the number of domestic guests has increased significantly.

The study seeks to answer the question of how crime develops in cities relevant to health tourism, with a particular focus on tourists using services.

Keywords: tourism, health tourism, crime, law enforcement

Ha ló nincs a számár is jó: a számár potenciális szerepe a turizmusban

Dr. Pécsek Brigitta

adjunktus – Eszterházy Károly Katolikus Egyetem GTK

Eger, Egészségház u.4.

e-mail cím: pecsek.brigitta@uni-eszterhazy.hu

Célkitűzések: A kutatás egy Magyarországon honos haszonállat, a számár turisztikai hasznosíthatóságára hívja fel a figyelmet. Célja olyan turisztikai termékek felkutatása, ahol a számár és a turista jólléte sem csorbul, ugyanakkor a programok a magyar turisztikai palettába jól beilleszthetőek.

Módszer: A tanulmány íróasztali kutatás keretében dolgozza fel a külföldi jó gyakorlatokat, olyan példákat keresve, melyek Magyarországon is megvalósíthatók. A primer kutatás során egy félig strukturált mélyinterjú keretében tárja fel a magyar helyzetet, a már létező turisztikai termékeket és a turisztikai potenciált.

Eredmények: A szekunder kutatás során számos jó gyakorlat volt fellelhető, melyek közül kiemelkedik a spanyol példa, ahol a szamarat terápiás állatként is használják. Az olasz példa kapcsán a számár bevonása a turizmusban elsősorban a lassú turizmussal és az ökoturizmussal hozható összefüggésbe, mely területeken az ország eddig is példaértékű termékfejlesztést hajtott végre. Az interjú során kiderült, hogy a száárnak Magyarországon haszonállatként nincs gazdasági jelentősége. Hobbizállatként turisztikai szerepük elenyésző, bár vannak ezirányban kezdeményezések.

Következtetések: A szekunder és a primer kutatás is arra mutatott rá, hogy nincs olyan korlátozó tényező, mely a számár bevonását a turizmusba meggátolná, hiszen honos állatról van szó, melyet hobbizállatként is tartanak Magyarországon. Az interjúban is megfogalmazódott és a hazai feltételek is azt vetítik előre, hogy a kézenfekvő megoldás a lovasturizmussal foglalkozó turisztikai vállalkozások pályára lépése lenne. A kutatás egyértelmű következtetése, hogy a számár a lóhoz hasonlóan az ökoturizmus mellett az egészségturizmusban terápiás állatként is szerepet vállalhat Magyarországon.

Kulcsszavak: egészségturizmus, slow turizmus, ökoturizmus

A donkey that carries you is worth more than a horse that kicks you: the potential role of donkeys in tourism

Brigitta Pécsék Ph.D

lecturer – Eszterházy Károly Catholic University, Faculty of Economics and Social Sciences

4 Egészségház street, Eger, Hungary

e-mail address: pecsek.brigitta@uni-eszterhazy.hu

Objectives: The research draws attention to the donkey, a native, farm animal in Hungary, and focuses on its tourism potential. It aims to explore tourism products where the well-being of tourists and donkeys is considered, and the programs can fit in the existing tourism offerings.

Methods: The study uses desk research to analyze good practices abroad, looking for examples that can be adapted to the Hungarian circumstances. A semi-structured interview was selected as a primary research method to find out the Hungarian situation, the existing tourism products, and the potential.

Results: The secondary research found several good practices, among them the use of donkeys as therapeutic animals in Spain stands out. Taking the case of Italy, involving donkeys in tourism might be connected primarily to slow tourism and ecotourism, where several exemplary new product developments have been completed. During the interview, it became clear that the economic importance of donkeys as farm animals is negligent. As hobby animals their role in tourism is also insignificant, however, some initiatives can be detected

Conclusions: The secondary and primary research could not find any barrier that would make it impossible to involve donkeys in tourism, since they are native to Hungary, and often kept as hobby animals in the country. Based on the results of the interview and the Hungarian conditions tourism businesses with a focus on horse tourism would have the best chance to offer these activities. The ultimate conclusion of the research is that donkeys similarly to horses could play an important role in ecotourism and health tourism as a therapeutical animal.

Keywords: health tourism, slow tourism, ecotourism

Határon átnyúló egészségturisztikai folyamatok bemutatása Észak-amerikai példán keresztül

¹Zsarnóczky-Dulházi Fanni, ²Dr. Zsarnóczky Martin

¹doktorandusz - Magyar Sporttudományi és Testnevelési Egyetem – ² egyetemi docens
- Kodolányi János Egyetem

¹1123 Budapest, Alkotás u. 44. - ²1139 Budapest, Frangepán u. 30-36.

e-mail cím: dulhazifanni@gmail.com; zsarnoczky.martin@kodolanyi.hu

A nemzetközi egészségturisztikai folyamatok felfutását a pandémia hatásai ugyan csökkentették, de önmagában a növekedési trendet megállítani nem tudták. A pandémiát követő időszakban feltételezhető, hogy a kontinensek között átívelő gyógyászati megoldások nem fognak visszatérni a korábbi időszakban tapasztalt drasztikus növekedési számokhoz. Az átalakulásnak csupán egy része magának a globális turizmusnak az átgondolása, ezen belül is a fenntarthatóság és a mobilitás újra értelmezése a technológiai innovációknak köszönhetően. A turisztikai folyamatok átrendeződése bizonyos új megoldásokat kívánnak, amelynek iparági bevezetése mihamarabb szükséges. A digitalizáció és a jövő kutatás olyan irányokba fogja elterelni a gyógyászati és egyéb ma ismert orvostechonikai feltételeket, amelyekben nem a valós szolgáltatói lokáció lesz az elsődleges szempont. Mivel a ma ismert egészségturisztikai keresleti jellemzők is átalakulóban vannak az elmúlt két év szigorú lezárásának eredményeképpen, ezért a pandémia nem csupán az egyes államok saját egészségügyi rendszereit fogják újra értelmezni, de olyan politikai vagy gazdasági övezetekben, mint az Európai Unió, ASEAN vagy NAFTA új és hatékony megoldásokat fognak keresni. Jelen munkánkban egy olyan friss kutatás részeredményeit kívánjuk bemutatni, amely az Amerikai Egyesült Államok és Kanada közötti egészségturizmus sajátos kialakulását, annak okait és jelenlegi trendjeit kívánja bemutatni.

Kulcsszavak: egészségturizmus, trendek, Amerikai Egyesült Államok, Kanada

Presentation of cross-border health tourism processes through the example of North America

¹Fanni Zsarnóczy-Dulházi, ²Martin Zsarnóczy Ph.D

¹doctoral student - Hungarian University of Sports Science and Physical Education

- ²associate professors - János Kodolányi University

11123 Budapest, Alkotás s. 44. - 21139 Budapest, Frangepán s. 30-36.

e-mail adress: dulhazifanni@gmail.com; zsarnoczy.martin@kodolanyi.hu

-

Although the effects of the pandemic have slowed down the rise of international health tourism, they have not been able to stop the growth trend alone. In the post-pandemic period, it can be assumed that cross-continental medical solutions will not return to the drastic growth figures seen in the previous period. Part of the transformation is to rethink global tourism itself, including reinterpreting sustainability and mobility through technological innovation. The reorganization of tourism processes requires certain new solutions, which need to be introduced to the industry as soon as possible. Digitization and future research will divert medical and other medical conditions known today to directions where the real service provider location will not be the primary consideration. As the demand characteristics of health tourism known today are also changing as a result of the strict closure of the last two years, the pandemic will not only reinterpret individual states' own health systems, but also in political or economic areas such as the European Union, ASEAN or NAFTA. effective solutions will be sought. In the present work, we aim to present the partial results of a recent study that aims to present the specific development of health tourism between the United States and Canada, its causes, and current trends.

Keywords: health tourism, trends, USA, Canada

Egészségügyi dolgozók motiváltsága és feladatorientáltsága a pandémia hatására Zala és Somogy megyében

Dr. Péter Erzsébet¹ – Dr. Németh Kornél²

*¹⁻²docens – Pannon Egyetem Nagykanizsa -Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ
Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet*

¹⁻²Nagykanizsa, Zrínyi u. 18.

e-mail cím: peter.erzsebet@uni-pen.hu, nemeth.kornel@uni-pen.hu

Hazánkban a kevésbé megterhelő időszakokban is magas az egészségügyi dolgozók körében a kiegészi veszélyeztetettség. A folyamatos igénybevétel hatására a munkatársak koncentrációs képessége romlik, motivátlanná válhatnak, megbetegedhetnek, ilyenkor magasabb az emocionális kimerültség kockázata. Kutatásunk célja az volt, hogy Zala és Somogy megyében felmérjük az egészségügyben dolgozók vagy prevenciót, illetve gyógyítást támogató hivatások kitettségét és tapasztalatait. Empirikus kutatásunkban 104 fő került lekérdezésre egy feltáró jellegű, keresztmetszeti vizsgálaton belül. A felkeresett szakemberek a magán és állami ellátó rendszerben tevékenykedtek. Háziorvosok, fogorvosok és szakorvosok, ápolók, gyógyszerészek, gyógy-masszőrök, mentősök, dietetikusok egyaránt szerepelnek köztük. A primer vizsgálatot 2021 őszén végeztük, hólabda módszerrel strukturált interjúk segítségével. Eredményeinkben bemutatásra kerülnek a feladattal kapcsolatos stresszorok kitérve a túl- vagy alul terhelés problémakörére és az arra adott válaszokra, valamint járványhelyzet következményeként megváltozott munkafeltételek hatásaira. A primer, a szekunder és a terciér betegségmegelőzésre vonatkozó álláspontok mellett többek között vizsgáltuk a primordiális prevenciót is, amely olyan általános megelőzési formákat foglal magában, amelyek nem közvetlenül a betegségmegelőzést szolgálják ugyan, mégis hozzájárulhatnak ahhoz. A társadalmi-gazdasági fejlődés, a környezettudatosság, a különböző jogi és kereskedelmi szabályozások befolyásolják az egészségi állapotra ható tényezők rendszerét, amelyek így hosszú távon a lakosság egészségét is meghatározzák. A pandémia okozta krízishelyzetben kiemelten fontos a folyamatosan változó körülményekhez való alkalmazkodás, melynek feltétele a jólinformáltság. Ez hozzájárul a dolgozókat érő stressz csökkentéséhez, a feladatra való megfelelő felkészüléshez és egyúttal a kiegész elkerüléséhez.

Kulcsszavak: egészségügy, pandémia, stressz, motiváltság, kiegész

Motivation and task orientation of health care workers in Zala and Somogy counties as a result of the pandemic

Erzsébet Péter Ph.D¹ – Kornél Németh Ph.D²

¹⁻²Associate Professor – University of Pannonia Nagykanizsa - University Center for Circular Economy, Institute of Applied Management Sciences

¹⁻²H-8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós Street 18.

e-mail address: peter.erzsebet@uni-pen.hu, nemeth.kornel@uni-pen.hu

In our country, the risk of burnout among health workers is high even during less stressful periods. Constant stress can lead to a loss of concentration, lack of motivation, illness, and a higher risk of emotional exhaustion. The aim of our research was to assess the exposure and experiences of health care workers or professions supporting prevention and treatment in Zala and Somogy counties. In our empirical research, 104 persons were interviewed in an exploratory cross-sectional study. The professionals contacted worked in the private and public care system. They included general practitioners, dentists, specialists, nurses, pharmacists, physiotherapists, paramedics, and dieticians in equal numbers. The primary survey was carried out in the autumn of 2021 using a snowball method of structured interviews. Our results will present the stressors associated with the task, covering the problems of over- or under-workload and responses to them, as well as the effects of changing working conditions as a consequence of an epidemic situation. In addition to the primary, secondary and tertiary disease prevention approaches, we have also examined, inter alia, primordial prevention, which includes general forms of prevention that do not directly prevent diseases but can contribute to them. Socio-economic development, environmental awareness, and various legal and commercial regulations influence the system of factors that influence health status and thus determine the health of the population in the long term. In a pandemic crisis, the need to adapt to constantly changing circumstances and to be well informed is of paramount importance. This will help to reduce stress for staff, prepare them for their tasks and avoid burnout.

Keywords: health, pandemic, stress, motivation, burnout

5. SZEKCIÓ: ANGOL NYELVŰ SZEKCIÓ / INTERNATIONAL SECTION

New trends in tourism and health tourism - Leveraging on Health Tourism for Social and Economic Development in Developing Countries: Strategies and Dilemmas

Anne Achieng Aseey PhD

*Senior Lecturer, Department of Educational and Distance Studies, University of
Nairobi, Kenya P. O. Box 30197-00100, Nairobi, Kenya
e-mail address: aaseey@uonbi.ac.ke*

Health Tourism is a blossoming sector in a number of Countries. In line with Sustainable Development Goal 3: Good Health and Well Being, the promotion of health initiatives is a driving force behind countries' growth and development Agenda. In Africa, tourism has been considered as visiting its diverse nature and game. This has generated income to several Countries but currently health tourism is changing the ecosystem of this sector and emerging concepts are coming up on how health tourism can be energized and positioned appropriately. Many countries in Africa are emerging as destinations for health tourism in the continent as countries tap into the potential of this tourism segment which is diverse and can be leveraged on because of diversity in Africa. Though marked by African nationals seeking high-end specialized medical services in selected countries in Africa, the sector is rich and can be made more lucrative and attractive to help in income generation. These study objectives are to; explore the specific segments of the health sector that attract health tourists to Kenya, determine sustainability strategies for the health tourism sector, and establish the gains and challenges realized in the sector.

Keywords: tourism, health tourism, development, new trends

Új trendek a turizmusban és az egészségturizmusban – Az egészségügyi turizmus kihasználása a fejlődő országok társadalmi és gazdasági fejlődése érdekében: stratégiák és dilemmák

Anne Achieng Aseey PhD

Adjunktus, Naiorobi Egyetem, Oktatási és Távoktatási Tanszék

P. O. Box 30197-00100, Nairobi, Kenya

e-mail address: aaseey@uonbi.ac.ke

Az egészségügyi turizmus virágzó ágazat számos országban. Összhangban a 3. fenntartható fejlődési céllal: “Jó egészség és jólét”, az egészségügyi kezdeményezések előmozdítása az országok növekedési és fejlődési menetrendjének hajtóereje. Afrikában a turizmust úgy tekintik, mint a sokszínű természet meglátogatását. Ez számos országnak termelt bevételt, de jelenleg az egészségturizmus megváltoztatja ennek az ágazatnak az ökoszisztémáját, és új koncepciók születnek arról, hogyan lehet az egészségturizmust energiával ellátni és megfelelően pozicionálni. Afrikában számos ország válik az egészségturizmus célpontjává a kontinensen, miközben az országok kihasználják e turisztikai szegmensben rejlő lehetőségeket, amelyek sokszínűek, és az afrikai sokszínűség miatt kihasználhatóak. Noha az afrikai állampolgárok jellemzik, akik Afrika kiválasztott országaiban keresnek csúcsminőségű speciális egészségügyi szolgáltatásokat, az ágazat gazdag, és jövedelmezőbbé és vonzóbbá tehető, hogy segítsen a jövedelemszerzésben. A tanulmány célja feltárni az egészségügyi szektor sajátos szegmenseit, amelyek a turistákat Kenyába vonzzák, valamint meghatározni az egészségturisztikai szektor fenntarthatósági stratégiáit és az ágazatban realizált előnyöket és kihívásokat.

Kulcsszavak: turizmus, egészségturizmus, fejlődés, új trendek

Assessing stress and pain among sedentary employees of a multinational company

Viktória Beleznai¹, Bence Tislér², József Betlehem PhD³, Vivien Németh-Gyenesé¹

¹subject teacher –Institute of Physiotherapy and Sport Science,
Faculty of Health Sciences, University of Pécs

²graduate student –Institute of Physiotherapy and Sport Science,
Faculty of Health Sciences, University of Pécs

³professor – Institute of Emergency Care and Pedagogy of Health,
Faculty of Health Sciences, University of Pécs

¹⁻² 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary

^{3 4} Vörösmarty M. str, Pécs, Hungary

e-mail address: viktoria.beleznai@etk.pte.hu, tisler.b7@gmail.com,

betlehem@etk.pte.hu, vivien.gyenesese@etk.pte.hu

Objective: Chronic pain can be caused not only by physical injuries but also by stress and emotional problems. We aimed to assess the current pain and stress levels of workers and to examine the relationships between factors.

Method: In a non-randomized, accidental sample, we surveyed 58 sedentary workers (40 men, 18 women, mean age 39.1 ± 8.1) at a multinational company in Budapest in November 2018. During the survey, the Copenhagen Psychosocial Questionnaire II (COPSOQ II) and the Brief Pain Inventory (BPI) were completed and supplemented with a short section on demographics and employment. Data were analyzed with SPSS version 20.0 (descriptive statistics, correlation), the significance level was determined at $p \leq 0.05$.

Results: Regarding the dimensions of the COPSOQ II questionnaire, it can be said that most of them showed better results than the international average. Workers were 10% more satisfied with their jobs, 23% less likely to have a family conflict due to work, and 19% less stressed. Quantitative demands ($p=0.01$) and emotional demands ($p < 0.001$) showed significantly better results. Based on BPI results, 78 % of employees reported chronic pain, most complained of low back pain (50%). There was significant relationship between the pain severity and several subdimensions, such as: “quantitative demands” ($r=0.41$, $p=0.001$), “work pace” ($r=0.37$, $p=0.004$), “emotional

demands” ($r=0.36$, $p=0.005$), and “role clarity”, ($r=-0.27$, $p=0.043$), “social community at work” ($r=-0.29$, $p=0.028$), “sleeping troubles” ($r=0.53$, $p<0.001$), and “work-family conflict” ($r=0.44$ és $p<0.001$).

Conclusion: Significant relationships between pain and stress also show how important is to emphasize employees working conditions, stress management, and health promotion programs.

Keywords: stress, pain, multinational factory, sedentary work

A stressz és fájdalom felmérése egy multinacionális cég ülőmunkát végző dolgozói körében

**Beleznai Viktória¹, Tislér Bence², Prof. Dr. Betlehem József³,
Németh-Gyenesé Vivien¹**

*¹szakoktató - Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,
Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet*

*²végzett hallgató - Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,
Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet*

³ egyetemi tanár – PTE ETK,

Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet,

¹⁻² 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi u 33. ³7621 Pécs, Vörösmarty utca. 4.,

e-mail cím: viktoria.beleznai@etk.pte.hu, tisler.b7@gmail.com,

betlehem@etk.pte.hu, vivien.gyenesese@etk.pte.hu

Célkitűzések: A krónikus fájdalmat nemcsak a fizikai sérülések okozhatják, hanem a stressz és az érzelmi problémák is. Célunk volt felmérni a dolgozók aktuális fájdalmát és stressz szintjét, valamint megvizsgálni a tényezők közti kapcsolatokat.

Módszer: Nem randomizált, kényelmi mintavétellel mértünk fel 58 fő (40 ffi, 18 nő, átlagéletkor 39,1±8,1) ülőmunkát végző alanytegy budapesti multinacionális cégnél 2018 novemberében. A felmérés során Kopenhágai Kérdőív a Munkahelyi Pszichoszociális Tényezőkről II (COPSOQ II) és Brief Pain Inventory (BPI) kérdőíveket töltöttek ki, amit kiegészítettünk egy rövid saját résszel, mely demográfiai és munkavállalással kapcsolatos kérdéseket tartalmazott. Az adatokat SPSS 20.0 verzióval elemeztük (leíró statisztika, korreláció), a szignifikanciaszintet $p \leq 0,05$ -nél határoztuk meg.

Eredmények: A COPSOQ II kérdőív dimenzióiról elmondható, hogy többségében jobb eredményeket mutattak az országosan mért átlagnál. Adolgozók 10%-kal elégedettebbek a munkahelyükkel, 23%-kal kevesebb volt a munkamiatt kialakuló családi konfliktushelyzet, illetve 19%-kal kevésbé érezték stresszesnek magukat. A mennyiségi elvárás ($p=0,01$) és az érzelmi megterhelés ($p<0,01$) szignifikánsan jobb eredményt mutatott. A BPI eredményei alapján tartós fájdalomról dolgozók 78 %-a számolt be, legtöbben derékfájásra panaszkodtak (50%). A fájdalom súlyossági pont és több aldimenzió közt mutatkozott szignifikáns kapcsolat, például: a „mennyiségi elvárás” ($r=0,41$ és $p=0,001$), a „munkatempó” ($r=0,37$ és $p=0,004$), az „érzelmi megterhelés” ($r=0,36$ és $p=0,005$), a „munkakör egyértelműség” ($r=-0,27$ és $p=0,043$), a „munkahelyi közösség” ($r=-0,29$ és $p=0,028$), az „alvászavarok” ($r=0,53$ és $p<0,01$) és a „munka- család konfliktussal”

($r=0,44$ és $p<0,001$).

Következtetések: A fájdalom és stressz közti szignifikáns kapcsolatok is mutatják mennyire fontos hangsúlyt fektetni a dolgozók munkakörülményeire, stresszkezelésére, valamint egészségfejlesztő programokra.

Kulcsszavak: stressz, fájdalom, multinacionális cég, ülőmunka

Sports Facility The Reason For Under-Representation At The Olympic Games? The Case Of Kenyan Universities

Janet Chumba Ph.D

Department of Physical Education -University of Nairobi

E-mail address: jmchumba@gmail.com

The Olympic Games are one of the most prestigious sets of games in the world. Countries like America, Australia, and Germany have been presenting athletes from their universities and the students have won medals for their specific countries. Kenya is known in the world for posting good results in athletics, rugby sevens, and volleyball. The Kenya national athletics team has always won gold medals at the Olympic Games. The team hardly has university students; Kenyan universities have the potential of presenting a significant number of athletes at the Olympic Games just like other countries of the world. Kenya has over 70 public and private universities, with a student population of over half a million currently admitted. The purpose of this study was to assess the sporting facility at the Kenyan public and private universities and determine if they could be the reason for the under-representation of students' participation at the Olympic Games. The objectives of the study were first to assess the quality and quantity of sporting facilities at both the public and private universities in Kenya. The second was to assess how well both public and private universities maintain their sporting facility and the third objective went out to assess the availability of the sporting facility to sports students for participation in both public and private universities. A descriptive survey design was used to collect data from 268 sports students and 38 sports administrators for both public and private universities in Kenya. The research instruments/tools were questionnaires and interview schedules. The inferential and descriptive-analytical technique was used to analyze the data. The study noted that a higher number of the respondent from the private university 69% than public universities 44% reported that their facility was in good condition. The study concluded that private universities in Kenya have better facilities than public universities yet they have a lower student intake. The study recommended that partnerships should be formed with the cooperating world especially in the public university which admits the biggest chunk of students to encourage the building of good sporting infrastructure to encourage Kenyan university students to participate in international competitions.

Keywords: University sports, Olympic Games, Facility, infrastructure

Sportlétesítmény, Az olimpiai játékokon való alulreprezentáltság oka? A kenyai egyetemek esete

Janet Chumba Ph.D

Testnevelési Tanszék – Nairobi Egyetem

E-mail cím: jmchumba@gmail.com

Az olimpiai játékok a világ egyik legrangosabb játéksorozata. Az olyan országok, mint Amerika, Ausztrália és Németország bemutatták egyetemeik sportolóit, és a diákok érmeiket nyerték saját országukban. Kenya az atlétika, a rögbi hetes és a röplabda jó eredményeiről ismert a világon. A kenyai atlétikai válogatott mindig is nyert aranyérmet az olimpiai játékokon. A csapatban alig vannak egyetemi hallgatók; A kenyai egyetemek a világ más országaihoz hasonlóan jelentős számú sportolót képesek bemutatni az olimpiai játékokon. Kenyában több mint 70 állami és magánegyetem működik, amelyekre jelenleg több mint félmillió hallgatót vesznek fel. Ennek a tanulmánynak a célja az volt, hogy felmérje a kenyai állami és magánegyetemek sportlétesítményeit, és megállapítsa, vajon ezek okozhatják-e a diákok olimpiai játékokon való részvételének alulreprezentáltságát. A tanulmány célja felmérni a sportlétesítmények minőségét és mennyiségét mind a kenyai állami, mind a magánegyetemen. További cél megvizsgálni, hogy az állami és a magánegyetemek mennyire tartják karban sportlétesítményüket, a harmadik cél pedig annak felmérése volt, hogy a sportlétesítmény elérhető-e a hallgatók számára az állami és magánegyetemek sporteseményein történő részvételhez. Egy leíró kutatás során 268 sportdiáktól és 38 sportadminisztrátortól történt adatgyűjtés Kenyában mind állami, mind magánegyetemen. A kutatási eszközök/eszközök a kérdőívek és interjúk voltak. Az adatok elemzéséhez leíró és matematikai statisztikát alkalmaztunk. A magánegyetemi válaszadók 69%-a magasabb, mint az állami egyetemek 44%-a számolt be arról, hogy intézménye jó állapotban van. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a kenyai magánegyetemek jobb felszereltséggel rendelkeznek, mint az állami egyetemek, mégis alacsonyabb a hallgatói létszám. A tanulmány azt javasolta, hogy az együttműködő világgal partneri kapcsolatokat kell kialakítani, különösen a hallgatók legnagyobb részét felvevő állami egyetemen belül, hogy ösztönözzék a jó sportinfrastruktúra kiépítését, és a kenyai egyetemisták nemzetközi versenyeken való részvételét.

Kulcsszavak: egyetemi sportok, olimpiai játékok, létesítmény, infrastruktúra

Examination of protective health behaviors (physical activity, nutrition) and mental health factors (resilience, stress) in pregnant women in the II-III. trimester

**Ilona Karácsony PhD¹, Brigitta Fazekas², Mónika Ferenczy³,
Annamária Pakai PhD habil⁴**

¹ *assistant professor, University of Pécs,*

Faculty of Health Sciences, Szombathely Campus

² *midwife, Jahn Ferenc South-Pest Hospital and Clinic*

³ *assistant lecturer, University of Pécs,*

Faculty of Health Sciences, Szombathely Campus

⁴ *associate professor, education institute leader, University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Szombathely Campus*

^{1,3,4} *Szombathely, 14 Jókai str. – ²Budapest, 1 Köves str.*

E-mail address: ilona.karacsony@etk.pte.hu 95brigi@gmail.com

monika.ferenczy@etk.pte.hu annamaria.pakai@etk.pte.hu

Aim: The aim of our research was to investigate the physical and mental health of pregnant women, to analyze the relationship between these elements, and to assess the impact on the mother-fetus relationship.

Method: The quantitative, cross-sectional research was carried out online using a self-designed and standard questionnaire. The survey was convenience sampled to study pregnant women in their II-III. trimester (n=174). T-test, ANOVA test, and correlation were used for data analysis (p<0.05).

Results: Those who had regular weekly physical activity before pregnancy also had higher levels of regular physical activity during pregnancy (p<0.05) and were associated with a healthy diet (p<0.05). Perceived stress levels in pregnant women were in line with domestic data, with increases associated with lower levels of maternal-fetal contact and lower levels of resilience (p<0.05). Regular physical activity had a positive effect on perceived stress levels (p<0.05). Preference for protective health behavior did not result in higher values of maternal-fetal contact or resilience (p>0.05). When the pregnant woman felt less secure about her fetus or more concerned about her fetus' health, perceived stress was higher (p<0.05) while the level of resilience was lower (p<0.05).

Conclusion: The health factors studied were interrelated and risk factors weakened

the protective factors. Positive indicators of mental health positively influenced the mother-fetus relationship. Teaching resilient behavior and regular physical activity may help to reduce stress levels, which may lead to an increase in the mother-fetus relationship. Measuring perceived stress levels could be part of antenatal care, and an increase in these levels would require more attention.

Keywords: mother-fetus relationship, mental health, physical activity, nutrition

Protektív egészségmagatartás (mozgás, táplálkozás) és lelki (reziliencia, stressz) egészség faktorainak vizsgálata II-III. trimeszterben lévő gravidák körében

Dr. Karácsony Ilona PhD¹, Fazekas Brigitta², Ferenczy Mónika³, Dr. Pakai Annamária PhD habil⁴

¹egyetemi adjunktus, Pécsi Tudományegyetem ETK SZKK -

²szülész nő

³ tanársegéd, Pécsi Tudományegyetem ETK SZKK

⁴egyetemi docens, képzési központ igazgató Pécsi Tudományegyetem ETK SZKK

^{1,3,4} Szombathely, Jókai u.14 – ²Budapest, Köves u.1.

E-mail cím: ilona.karacsony@etk.pte.hu 95brigi@gmail.com

monika.ferenczy@etk.pte.hu annamaria.pakai@etk.pte.hu

Célkitűzés: Kutatásunk célja volt a gravidák testi - lelki egészségének vizsgálata, illetve annak elemei közti összefüggés elemzése és hatásának felmérése az anya-magzat kapcsolatra.

Módszer: Kvantitatív, keresztmetszeti kutatásunkat online felületen saját szerkesztésű és standard kérdőívvel valósítottuk meg. A kutatás kényelmi mintavétellel a II.-III. trimeszterben lévő várandósok vizsgálatára irányult (n=174). Az adatok elemzéséhez T-próbát, ANOVA próbát korrelációs számítást alkalmaztunk (p<0,05).

Eredmények: Akiknél a heti rendszeres testmozgás a várandósság előtt is jelen volt, azoknál a várandósság során is nagyobb mértékben jelent meg a rendszeres fizikai aktivitás (p<0,05) és összefüggést mutatott az egészséges táplálkozással (p<0,05). A gravidák észlelt stressz szintje hazai adatokkal egyezett meg, melynek emelkedése az anya-magzat kapcsolat mértékének illetve a reziliencia szintnek az alacsonyabb értékeivel járt együtt (p<0,05). A rendszeres fizikai aktivitás kedvezően befolyásolta az észlelt stressz szintet (p<0,05). A protektív egészségmagatartás preferálása nem eredményezte az anya magzat kapcsolat illetve a reziliencia (p>0,05) magasabb értékeit. Ha a várandós kevésbé érezte biztonságban magzatát, illetve nagyobb mértékben aggódott magzata egészségi állapotáért, akkor az észlelt stressz magasabb (p<0,05), míg a reziliencia szint alacsonyabb (p<0,05) volt.

Következtetés: Az egészség vizsgált faktorai összefüggtek egymással, emellett a kockázati tényezők gyengítették a védőtényezők megvalósulását. A lelki egészség

pozitív mutatói kedvezően befolyásolták az anya-magzat kapcsolatot. A reziliens magatartásforma tanítása, a rendszeres fizikai aktivitás elősegíthetik a stressz szint csökkenését, ami az anya-magzat kapcsolat növekedését eredményezheti. Az észlelt stressz szint mérése a várandósgondozás része lehetne, melynek emelkedése fokozott odafigyelést tenne szükségessé.

Kulcsszavak: anya-magzat kapcsolat, lelki egészség, fizikai aktivitás, táplálkozás

Examination of physical activity, stress level, and its effects on perceived asthma symptoms in pregnant women with asthma bronchiale

Ilona Karácsony¹ Ph.D., Diána Szabó², Mónika Ferenczy³

¹ assistant professor, University of Pécs,

Faculty of Health Sciences, Szombathely Campus

²midwife, Csolnoky Ferenc Hospital, Obstetrics - Gynecology Unit, Veszprém

³assistant lecturer, University of Pécs,

Faculty of Health Sciences, Szombathely Campus

^{1,3} Szombathely, 14 Jókai str. - ²Veszprém, 1 Kórház str.

e-mail address: Ilona.karacsony@etk.pte.hu szabo.diana26@gmail.com

monika.ferenczy@etk.pte.hu

Aim: The aim of our study was to assess the role of physical activity and perceived stress levels during pregnancy in asthma bronchiale among pregnant women.

Method: Our quantitative and cross-sectional research was conducted in Vas County and online. Sampling was non-random and based on expert selection (n = 53). Gravid women continuously cared for with asthma bronchiale at least one year before pregnancy were included in the study. A self-administered and standardized questionnaire (PSS) was used for data collection. T-test, ANOVA test, and correlation calculation were used for our analyzes (p <0.05).

Results: Pregnant women are well informed about the development and symptoms of asthma bronchiale. 56.6% of pregnant women did physical activity weekly, 28.3% occasionally and 15.1% never. Asthma symptoms during pregnancy decreased with yoga (p<0.05) and increased with running (p<0.05), but did not change with swimming, walking, cycling, or gymnastics. The increase in asthma complaints was associated with higher perceived stress levels (p<0.05). Perceived stress levels were lower in gravid women who performed regular physical activity (p<0.05).

Conclusion: Almost half of the pregnant women with asthma bronchiale did regular exercise, which was associated with lower perceived stress levels. Lower stress levels were associated with lower rates of asthma complaints. It is a future task to encourage regular physical activity among gravids affected by asthma bronchiale, but it is very important to recommend activities that are appropriate for the condition (walking, cycling, swimming, yoga).

Keywords: asthma bronchiale, pregnancy, stress level, physical activity

Asthma broncialéval gondozott gravidák fizikai aktivitásának, stressz szintjének és annak hatásainak vizsgálata az észlelt asthmás panaszokra

Dr. Karácsony Ilona¹, Szabó Diána², Ferenczy Mónika³

¹ egyetemi adjunktus, Pécsi Tudományegyetem ETK SZKK-

² szülész, Csolnoky Ferenc Kórház, Szülészeti – Nőgyógyászati Osztály, Veszprém

³ tanársegéd, Pécsi Tudományegyetem ETK SZKK

^{1,3} Szombathely, Jókai u.14 - ²Veszprém, Kórház u.1.

e-mail cím: Ilona.karacsony@etk.pte.hu szabo.diana26@gmail.com monika.ferenczy@etk.pte.hu

Célkitűzések: Vizsgálatunk célja volt felmérni a várandósság alatti fizikai aktivitás és észlelt stressz szint szerepét az asthma bronchiale kórképre várandósok körében.

Módszer: Kvantitatív és keresztmetszeti kutatásunkat Vas megyében és online felületen végeztük. A mintavétel nem véletlenszerű, szakértői kiválasztással történt (n = 53). A vizsgálatba legalább már a várandósság előtt egy évvel asthma bronchialéval folyamatosan gondozott gravidák kerültek bevonásra. Az adatgyűjtéshez saját szerkesztésű és standardizált kérdőívet (PSS) használtunk. Elemzéseinkhez T-próbát, ANOVA-próbát és korreláció számítást alkalmaztunk ($p < 0,05$).

Eredmények: A várandósok tájékozottsága jónak mondható az asthma bronchiale betegségének kialakulását és tüneteit illetően. A gravidák 56,6 %-a heti rendszerességgel, 28,3%-a alkalmanként, 15,1%-a soha nem végzett fizikai aktivitást. A várandósság alatti asthmás panaszok jógánál csökkentek ($p < 0,05$), míg a futásnál növekedtek ($p < 0,05$), de úszás, séta, kerékpározás, torna során nem változtak. Az asthmás panaszok növekedése együtt járást mutatott magasabb észlelt stressz szinttel ($p < 0,05$). Az észlelt stressz szint a rendszeres fizikai aktivitást végző gravidáknál alacsonyabb volt ($p < 0,05$).

Következtetések: Az asthma bronchialéval gondozott várandósok közel fele végzett rendszeres testmozgást, ami alacsonyabb észlelt stressz szinttel járt együtt. Az alacsonyabb stressz szint pedig az asthmás panaszok kisebb arányú megjelenésével párosult. Jövőbeni feladat a rendszeres fizikai aktivitás szorgalmazása az asthma bronchialével érintett gravidák körében is, de nagyon fontos az állapothoz megfelelően megválasztott tevékenység ajánlása (séta, kerékpározás, úszás, jóga).

Kulcsszavak: asthma bronchiale, várandósság, stressz szint, fizikai aktivitás

Community Participation In Sports Tourism Development: Demographics In Action

Patrick Kwoba Olubulyera¹, Dr. Kipkosgei Bitok²

¹Rongo University, Kenya

²Kenyatta University-Mombasa Campus,

Mombasa, Makadara Road, Kenya

e-mail address: pkwoba@ruc.ac.ke, bitok.kipkosgei@ku.ac.ke

The study sought to assess the demographic factors of age, gender, marital status, and education level influencing community participation in sports tourism. The researcher also sought to determine factors influencing community participation in sports tourism development. A simple random sampling technique was used to select the respondents for questionnaires. The research instrument to be used was semi-structured questionnaires and data was analyzed using descriptive and inferential statistics. The findings of the study realized that there is no link between the three demographic factors namely gender, age, marital status, and community participation in sports tourism. Nevertheless, there is a significant relationship between the level of education and community participation in sports tourism. Community training was recommended to raise awareness of the importance of participation in sports tourism.

Keywords: Community; Participation; Sports; Tourism; Development

Közösségi részvétel a sportturizmus fejlesztésében: a demográfiai adatok segítségével

Patrick Kwoba Olubulyera¹, Dr. Kipkosgei Bitok²

¹Rongo Egyetem, Kenya

² Kenyai Egyetem-Mombasa Campus,

Mombasa, Makadara Road, Kenya

e-mail address: pkwoba@ruc.ac.ke, bitok.kipkosgei@ku.ac.ke

A tanulmány a közösségi sportturizmusban való részvételt befolyásoló demográfiai tényezőket kívánta felmérni: életkor, nem, családi állapot és iskolai végzettség. A közösségi részvételt befolyásoló tényezők meghatározására is törekedtünk a sportturizmus fejlesztésében. A kérdőívek kitöltéséhez egyszerű véletlenszerű mintavételi technikát alkalmaztunk. Az alkalmazott kutatási eszköz a félig strukturált kérdőív volt, az adatok elemzése leíró és matematikai statisztikai eljárások segítségével történt. A tanulmány eredményei rávilágítottak arra, hogy nincs kapcsolat a három vizsgált demográfiai tényező, a nem, az életkor és a családi állapot, valamint a közösségi sportturizmusban való részvétel között. Ennek ellenére szignifikáns kapcsolat van az iskolai végzettség és a közösségi sportturizmusban való részvétel között. A közösségi képzést a sportturizmusban való részvétel fontosságának tudatosítására javasoljuk.

Kulcsszavak: közösség, részvétel, sportok, turizmus, fejlődés

The situation of wellness hotels and spas in Hungary under Covid

Palkovics Krisztina¹ – Varga Zoltán Ph.D²

¹Ph.D. student, University of Pécs, Faculty of Health Sciences,

Doctoral School of Health Sciences

²lecturer, University of Pécs, Faculty of Health Sciences

¹ 4 Vörösmarty str., Pécs, Hungary

²33 Landerhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary

e-mail address: palkovics.krisztina@pte.hu; zoltan.varga@etk.pte.hu

Objectives: Our analysis aims to assess the impact of the COVID-19 pandemic on the tourism sector, including wellness hotels and spas in Hungary.

Method: This is quantitative, descriptive research. We performed a complete data analysis of the CSO databases based on tourism and hospitality. We analyzed the number of foreign and domestic guests, guest nights in the spa hotels and spas, the sales revenue from all gross accommodation fees and hospitality, utilization of room and accommodation capacity. For the past years, we used the data of 2015 as the starting date, for 2020 we used the data of the corresponding period of 2019 to determine the changes that will occur due to Covid-19.

Results: Our results show that the number the volume of health tourism has steadily increased in recent years, by an average of 10-15% per year. The results in 2020 were far behind the values of previous years. The number of domestic guests was 46% and the number of foreign guests was 80%, the number of guest nights was 62.4% less in 2020. The total gross accommodation fees of spa hotels were 61% lower in 2020. Room capacity utilization was 57.8% and capacity utilization was 54.5% lower than the average of the previous 5 years. A similar trend was observed for spas. In terms of their passenger turnover, a decrease of 54.5% was observed in 2020, while in terms of their sales revenue, a decrease of 48.9% was observed.

Conclusions: Due to the COVID-19 pandemic, the turnover and sales of Hungarian spa hotels and spas and the number of foreign guests decreased significantly. The fluctuation of medical tourism can be well seen in the economic indicators. The traffic, revenues, and tourism were greatly affected by the Government's decree of 10 November 2020, which stated that hotels could not receive tourists only for business, economic or educational purposes, and events were not held.

Keywords: Covid-19, health tourism, wellness hotel, spa

Gyógyszállók és gyógyfürdők Magyarországon a Covid árnyékában

Palkovics Krisztina¹ – dr. Varga Zoltán²

*¹Ph.D. hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,
Egészségtudományi Doktori Iskola*

*²adjunktus, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási
Intézet, Zalaegerszegi Képzési Központ*

¹Pécs, Vörösmarty u. 4.

²Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 33.

e-mail cím: palkovics.krisztina@pte.hu zoltan.varga@etk.pte.hu

Célkitűzések: Elemzésünk célja a COVID-19 világjárvány turisztikai szektorra, azon belül is a gyógyszállókra és gyógyfürdőkre gyakorolt hatásának felmérése Magyarországon.

Módszer: A kutatás egy kvantitatív, leíró jellegű kutatás, az elemzéshez felhasznált adatok a KSH turizmus, vendéglátás témakörében közzé tett adatbázisból származnak. Elemeztük a gyógyszállók, illetve gyógyfürdők vendégeinek és vendégéjszakáinak számát, kitérve a külföldi és belföldi vendégek számára, a szállásból és vendéglátásból származó bevételeket, a szoba- illetve férőhelykapacitás-kihasználtságot. Kiinduló adatnak a 2015. év adatait tekintettük, míg a 2020. évre vonatkozóan, a Covid-19 hatására is bekövetkező változások megállapítására a 2019. év megfelelő időszakának adatait vettük alapul.

Eredmények: Eredményeink azt mutatják, hogy az elmúlt években az egészségturizmus volumene folyamatosan emelkedett, évente átlagosan 10-15 %-kal. A 2020-as eredmények a Covid-19 járvány következtében messze elmaradtak a korábbi évek értékétől. A belföldi vendégek száma 46 %-kal, a külföldi vendégek száma 80%-kal, a vendégéjszakák száma 62,4 %-kal csökkent 2020-ban. A gyógyszállók árbevétele 61%-kal volt alacsonyabb 2020-ban. A szoba- illetve férőhelykapacitás-kihasználtság 54,5 illetve 57,8%-kal volt kevesebb a korábbi 5 év átlagához képest. A gyógyfürdők esetében személyforgalmukat tekintve 2020-ban 54,5%-os, míg árbevételüket tekintve 48,9%-os csökkenés volt megfigyelhető.

Következtetések: A COVID-19 világjárvány miatt jelentősen csökkent a magyar gyógyszállók és gyógyfürdők vendégforgalma és árbevétele a külföldi vendégek

számának jelentős visszaesése következtében. A gyógyturizmus hullámozása jól kimutatható a gazdasági mutatókban. A forgalomra, a bevételekre, az egész turizmusra is nagy hatással volt a Kormány 2020. november 10. napján kiadott rendelete, mely kimondta, hogy a szállodák turistákat nem, csak üzleti, gazdasági vagy oktatási célból érkezett vendégeket fogadhatnak, és mindennemű rendezvény megtartása tilos.

Kulcsszavak: Covid-19, gyógyturizmus, gyógyszálló, gyógyfürdő

The effect of smartphone addiction on posture

Bettina Tóth^{1,2}, Gabriella Császár Ph.D³, Klaudia Rozner¹, Gábor Tabi⁴, Hedvig Szép¹

¹subject teacher – Department of Physiotherapy, Institute of Physiotherapy and Sport Science, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

²Ph.D student – Doctoral School of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

³ lecturer – Department of Physiotherapy, Institute of Physiotherapy and Sport Science, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

⁴ physiotherapist – St. Margaret's Hospital

¹⁻³ 33 Landorhegyi str., Zalaegerszeg, Hungary

² 4 Vörösmarty M. str 4., Pécs, Hungary, ⁴ 132 Bécsi str., Budapest, Hungary

e-mail address: bettina.toth@etk.pte.hu, gabriella.gombos@etk.pte.hu, klaudia.rozner@etk.pte.hu, Tabigabor97@gmail.com, hedvig.szep@etk.pte.hu

Objective: The number of users of modern technical devices has been increased dramatically in recent times. In particular, the use of a smartphone plays a significant role in people's daily lives. The aim of our research is to find a correlation between smartphone addiction, postural changes, cervical spine function, and physical activity variables.

Method: A total of 50 female university students participated, mean age 20.72±1.31 years. Measured variables: smartphone addiction (Smartphone Addiction Scale-SV), cervical spine function (Neck Disability Index), physical activity (International Physical Activity Questionnaire - IPAQ), posture (Posture Screen), cervical stability (Stabilizer Pressure BioFeedback), medical history. Statistics: descriptive statistics, correlation calculation (SPSS 24 v., $p < 0.05$).

Results: In the case of smartphone addiction, we found a significant correlation between cervical spine function ($r=0.592$, $p<0.001$), position of the head ($r=0.427$, $p=0.002$), craniovertebral angle for 3 positions (sitting without using a mobilephone: $r=-0.301$, $p=0.033$, during mobilephone use: $r=-0.306$, $p=0.031$, standing during mobilephone use: $r=-0.346$, $p=0.014$), neck stability ($r=-0.302$, $p=0.033$), and the amount of daily walking ($r=-0.377$, $p=0.007$).

Conclusion: Frequent use of a smartphone affects neck functions, posture, and physical activity.

Keywords: *smartphone addiction, physical activity, posture*

Az okostelefon függőség hatása a testtartásra

Tóth Bettina^{1,2}, Dr. Császár Gabriella³, Rozner Klaudia¹, Tabi Gábor⁴, Szép Hedvig¹

¹szakoktató – Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Fizioerápiás és Sporttudományi Intézet, Fizioerápiás Tanszék

²Ph.D hallgató – Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola

³adjunktus – Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Fizioerápiás és Sporttudományi Intézet, Fizioerápiás Tanszék

⁴gyógytornász – Szent Margit Kórház, Budapest
¹⁻³ 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út 33.

² 7621 Pécs, Vörösmarty M. u 4. ⁴ 1032 Budapest, Bécsi út 132.

e-mail cím: bettina.toth@etk.pte.hu, gabriella.gombos@etk.pte.hu, klaudia.rozner@etk.pte.hu, Tabigabor97@gmail.com, hedvig.szep@etk.pte.hu

Célkitűzés: Az elmúlt időszakban a modern technikai eszközök használóinak száma drámaian megnövekedett, kiemelten az okostelefon használata jelentős szerepet játszik az emberek mindennapi életében. Kutatásunk célja összefüggést keresni az okostelefon függőség, testtartásbeli elváltozások, nyaki gerinc funkció és a fizikai aktivitási változók között.

Módszer: 50 egyetemista nő, átlagéletkor 20,72±1,31 év. Mért változók: okostelefon függőség (Smartphone Addiction Scale-SV), nyaki gerinc funkció (Neck Disability Index), fizikai aktivitás (Nemzetközi Fizikai Aktivitás Kérdőív- IPAQ), testtartás (Posture Screen), nyaki stabilitás (Stabilizer Pressure BioFeedback), általános anamnézis. Statisztika: leíró statisztika, korreláció számítás (SPSS 24 v., p<0,05).

Eredmények: Az okostelefon függőség esetében szignifikáns összefüggést találtunk a nyaki gerinc funkcióval (r=0,592, p<0,001), a testtartás tekintetében a fej helyzetével (r=0,427, p=0,002), a craniovertebrális szöggel 3 pozícióban (ülő helyzetben telefonhasználat nélkül: r=-0,301, p=0,033, telefonhasználat közben: r=-0,306, p=0,031, álló helyzetben telefonhasználat közben: r=-0,346, p=0,014), a nyaki stabilitással (r=-0,302, p=0,033), illetve a napi séta mennyiségével (r=-0,377, p=0,007).

Következtetés: Az okostelefon gyakori használata kihatással van a nyaki funkciókra, testtartásra, fizikai aktivitásra.

Kulcsszavak: okostelefon függőség, fizikai aktivitás, testtartás

Kiadja:
Pécsi Tudományegyetem
Egészségtudományi Kara